

Inspectieonderzoek: Illegale vuurwapens in Sint Maarten

Inspectieonderzoek: Illegale vuurwapens in Sint Maarten

Opdrachtgever: Raad voor de rechtshandhaving
December 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Lijst met gebruikte afkortingen	6
Voorwoord	7
Samenvatting en aanbevelingen	8
Samenvatting	8
Aanbevelingen	10
1 Inleiding	11
1.1 Aanleiding	11
1.2 Doel van het onderzoek.....	11
1.3 Centrale vraagstelling en toetsingskader	11
1.4 Reikwijdte van het onderzoek	12
1.5 Methode van onderzoek.....	12
1.6 Leeswijzer.....	12
2 Onderzoeksbevindingen	13
2.1 Aard en omvang en zicht op de problematiek.....	13
2.1.2 Sociaaleconomische factoren	18
2.1.3 Inbeslagnames	19
2.1.4 Cijfers	20
2.2 Wettelijk kader en beleid.....	22
2.2.1 Verdrag grensoverschrijdende georganiseerde misdaad	22
2.2.2 Onderlinge regelingen/ Protocollen	23
2.2.3 Nationale wetgeving	25
2.2.4 Uitvoering beleid en handhaving wettelijke bepalingen	26
2.3 Justitiële aanpak.....	30
2.3.1 Openbaar Ministerie	31
2.3.2 KPSM	32
2.3.3 Douane.....	38
2.3.4 Kustwacht Caribisch Gebied.....	40
2.3.5 Samenwerking.....	42
3 Analyse	46
3.1 Aard en omvang.....	46

3.2 Wet- en regelgeving en beleid	48
3.3 Justitiële aanpak.....	49
4 Conclusie en aanbevelingen	52
Bijlage 1: Nationale wetgeving	54

Lijst met gebruikte afkortingen

Caribbean Customs Law Enforcement Council	CCLEC
Caribbean Financial Action Task Force	CFATF
Criminaliteitsbeeld Analyse	CBA
Criminele Inlichtingen Dienst	CID
Forensische Opsporing	FO
Immigratie en Grensbewaking Dienst	IGD
Koninklijke Marechaussee	KMar
Korps Politie Sint Maarten	KPSM
Kustwacht Caribisch Gebied	KWCARIB
Multi Disciplinair Team	MDT
Nederlands Forensisch Instituut	NFI
Openbaar Ministerie	OM
Onderlinge Regeling Versterking Grenstoezicht	ORVG
Raad voor de rechtshandhaving	Raad
Recherche Samenwerkings Team	RST
Special Unit Robberies	SUR
Team Zware Criminaliteit	Team Zwacri

Voorwoord

De Raad voor de Rechtshandhaving (Raad) is belast met de algemene inspectie van de organisaties van de justitiële keten in Curaçao, Sint Maarten en Nederland voor wat betreft de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: Caribisch Nederland). Voorts is de Raad belast met de algemene inspectie van de kwaliteit en effectiviteit van de justitiële samenwerking tussen de landen. De Minister van Justitie verzocht de Raad een inspectie in te stellen met als thema de bestrijding van illegale vuurwapens, waarmee de Raad heeft ingestemd.¹

Het fenomeen illegale vuurwapens vormt een bedreiging voor de veiligheid in de samenleving en wordt gezien als een ernstig probleem op het eiland. Berichtgevingen over gewapende overvallen, levensdelicten of bedreigingen met een vuurwapen halen regelmatig het nieuws. De inzet van justitie op de problematiek is positief, ook al blijft het een serieus probleem en blijven incidenten zich voordoen.

Uit het onderzoek komt naar voren dat justitie onvoldoende zicht heeft op de aard en omvang van deze problematiek. De Raad stelt vast dat, ondanks de aanwezigheid van een aantal concrete cijfers over met name inbeslagnames (vuurwapenbezit), het gissen blijft naar de daadwerkelijke hoeveelheid illegale wapens die het eiland binnen worden gesmokkeld en de handel daarin. Wel is duidelijk dat de aandacht in ieder geval gefocust dient te worden op de grenzen, waar reeds breder op wordt ingezet. De Raad juicht alle ontwikkelingen toe die bijdragen aan een slagvaardiger aanpak van de problematiek zoals bijvoorbeeld het protocol ter versterking van het grenstoezicht en de justitiële samenwerking op Koninkrijk en lokaal niveau voor de bestrijding van onder meer de smokkel van illegale vuurwapens.

De Raad merkt tevens op dat de bij de aanpak betrokken justitiële organisaties zich, ondanks de diverse knelpunten, blijven inzetten op het (met succes) van de straat krijgen van de vuurwapens en de opsporing, vervolging en berechting daarvan en de daaraan gerelateerde ernstige criminaliteit. Gezien de gevaren van vuurwapens, is elk vuurwapen er een te veel. Er dient volgens de Raad gefocust te worden op cruciale elementen om te komen tot een effectieve(re) aanpak van deze problematiek. Dit zijn reeds bekende knelpunten zoals onder meer voldoende capaciteit, middelen en de nodige samenwerking(safspraken) waardoor er optimaal gebruik gemaakt kan worden van de expertise en bevoegdheden van de verschillende justitiële diensten. Integraliteit is hierbij onmisbaar.

Gelet op de ernst en impact van vuurwapencriminaliteit (en de drugscriminaliteit die daarmee nauw samenhangt) en de daaraan gerelateerde problematiek op individueel- en samenlevingsniveau, meent de Raad dat de integrale aanpak een hoge prioriteit verdient. In combinatie met een restrictief wapenbeleid en interministeriële preventie meent de Raad dat goede resultaten behaald kunnen worden.

De Raad hoopt dat de bevindingen en conclusies uit dit onderzoek een bijdrage kunnen leveren aan een effectiever aanpak en heeft een zevental aanbevelingen gedaan in dit kader. De Raad pleit er bij de daarvoor verantwoordelijken voor om voor de nodige opvolging te zorgen. Verder heeft de Raad voor dit onderzoek met verschillende diensthouders en medewerkers van de betrokken organisaties gesproken en spreekt zijn dank uit voor de constructieve en prettige gesprekken.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

mr. M.R. Clarinda, voorzitter
mr. L. Virginia

¹ Artikel 21 Rijkswet Raad voor de Rechtshandhaving.

Samenvatting en aanbevelingen

Samenvatting

Inleiding

De Raad deed onderzoek naar de voorkoming en bestrijding van illegale vuurwapens in Sint Maarten. Daarbij ging het zowel om de smokkel en handel in illegale vuurwapens als het illegaal vuurwapenbezit. De Raad heeft onderzoek gedaan naar de relevante (inter)nationale wet- en regelgeving, geldend beleid en samenwerkingsafspraken en daarbij de huidige praktijk van de justitiële organisaties die betrokken zijn bij de aanpak ter voorkoming en bestrijding van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit bezien.

Aard en omvang

Illegale vuurwapens worden door individuen in Sint Maarten gebruikt om misdrijven te plegen, ter zelfbescherming, of voor beiden. Ongeacht de reden is het duidelijk dat dit een negatief effect heeft op de veiligheid in de samenleving. De autoriteiten lopen achter met hun aanpak van deze problematiek. Dit komt omdat de verschillende onderdelen van de opsporing en –handavingsketens te kampen hebben met een gebrek aan capaciteit en middelen die de doeltreffendheid van de reeds bestaande controlemechanismen in de weg staan.

Het relatieve gemak waarmee men aan een vuurwapen kan komen, is een punt van grote zorg. Hoewel vuurwapens regelmatig in beslag worden genomen heeft dit weinig invloed op de stroom van vuurwapens naar het eiland. 24/7-controles langs de kust, samen met meer controles in de havens, een geformaliseerde samenwerking tussen de Franse en de Nederlandse autoriteiten en een grotere inzet van multidisciplinaire teams zouden volgens de Raad een verschil kunnen maken in de aanpak van illegale vuurwapens. Buiten de hiervoor genoemde repressieve maatregelen moet ook worden nagedacht over en ingezet worden op preventie strategieën, vooral als het gaat om de jeugd.

De sociaaleconomische factoren die leiden tot de vraag naar illegale vuurwapens zijn in dit rapport slechts aangestipt maar de Raad heeft niettemin geconstateerd dat het probleem niet alleen door het ministerie van Justitie kan worden aangepakt. Het vereist interministeriële strategieën en beleid voor een holistische aanpak van het probleem. Een dergelijke aanpak is reeds bepleit in eerdere rapporten van de Raad voor andere onderwerpen, waaronder drugscriminaliteit en drugsgerelateerde misdrijven. Gezien de verwevenheid van drugs en wapens is de Raad ervan overtuigd dat de opvolging van eerdere aanbevelingen van de Raad² bijdraagt aan de aanpak van de problematiek.

Wettelijk kader en beleid

De nationale wetgeving geeft de nodige kaders waarbinnen de werkzaamheden worden uitgevoerd in conformiteit met internationale verdragen. Om effectief beleid te kunnen maken moet er echter inzicht zijn in de aard en omvang van het probleem. Het vergroten van de opsporing en analyse capaciteit van de betrokken diensten zal hierop een positief effect hebben. Verder is de Raad van oordeel dat om goed beleid te kunnen ontwikkelen en te kunnen handhaven, goed contact tussen beleidsmakers en (bestuurlijke en strafrechtelijke) handhavers onontbeerlijk is. Het (vuur)wapenbeleid dient in deze een belangrijke rol te spelen. De Raad werd verder door een aantal stakeholders gewezen op het belang van het doen van een separaat onderzoek naar het bredere onderwerp wapenbeleid en de uitvoering en handhaving daarvan. Ook werd door diverse stakeholders de zorg geuit met betrekking tot de potentiële risico's met betrekking tot legaal wapenbezit.

Ook het protocol inzake de onderling versterking grenstoezicht kan hiertoe bijdragen. Dit protocol legt aan het land Sint Maarten een aantal verplichtingen op, waaronder het schrijven van een plan van aanpak door alle stakeholders ten behoeve van de versterking van de grens waarbij onder andere het tegengaan van illegale

² Raad voor de rechtshandhaving (2020), Inspectieonderzoek naar de aanpak van drugscriminaliteit en drugsgerelateerde problematiek in Sint Maarten.

vuurwapenhandel een doelstelling is. Het protocol biedt stakeholders de kans om de risico's aan de grens in kaart te brengen en hun behoefte aan te geven waardoor de gestelde doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Naar het oordeel van de Raad ontstaan hierdoor kansen voor structurele verbeteringen van de diensten in Sint Maarten.

Verder is de Raad van mening dat een integrale aanpak en handhaving nodig is om illegale vuurwapensmokkel, illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit te bestrijden.

Justitiële aanpak

Uit het onderzoek van de Raad komt naar voren dat de handhaving en controle van illegale vuurwapens in de praktijk voornamelijk gebeurt door bestuurlijke en strafrechtelijke repressie door de diverse opsporing- en handhaving-instanties waaronder de douane, Kustwacht en het KPSM. De strafrechtelijke handhaving is in eerste instantie gericht tegen de ernstige misdrijven die het gevolg zijn van de handel in en gebruik van illegaal vuurwapens waarbij het KPSM en het OM een centrale rol spelen. Met de veroordeling van daders en de vervolging van meerdere verdachten voor onder andere gewapende overvallen, bedreiging met een wapen en levensdelicten met een vuurwapen krijgt de strafrechtelijke handhaving ruime aandacht. Alleen speelt het gebrek aan detentiecapaciteit hierna vervolgens weer een negatieve rol.

Daarnaast is er een aantal controlemechanismen bij de rechtshandhaving in gebruik voor de bestrijding van illegale vuurwapens, echter functioneren die niet in alle gevallen optimaal. Dit komt met name door het gebrek aan capaciteit en middelen bij de diensten. Uit het onderzoek blijkt dat de speciale eenheden binnen de strafrechtelijke handhaving, zoals de teams Zwarte criminaliteit en Special Unit Robberies bij het KPSM, een belangrijk onderdeel vormen in het onderzoeken van vuurwapen gerelateerde criminaliteit maar dat deze zwaar onderbemensd zijn. Ook de beperkte capaciteit (geen 24/7 aanwezigheid) van de met de grenscontrole belaste diensten leidt tot een situatie van 'dweilen met de kraan open'.

Voor wat betreft de inzet van multidisciplinaire teams worden er in de huidige situatie alleen door het Alphateam controles in gezamenlijkheid uitgevoerd aan de grens. In het verleden was er ook sprake van een ander multidisciplinair team waarbij gebruik werd gemaakt van de bevoegdheden en expertise van de verschillende diensten bij controles op de openbare weg. Deze samenwerking leverde goede resultaten op maar werd niet structureel bij de diensten ingebed. Dit heeft tot gevolg gehad dat de activiteiten niet meer plaatsvonden.

Ten slotte constateert de Raad dat de samenwerking tussen de lokale diensten als goed wordt ervaren ook voor wat betreft de samenwerking met internationale diensten en de Franse autoriteiten. Echter dient voor wat betreft het laatste nog de nodige afstemming plaats te vinden op politiek niveau.

Conclusie

Hoewel Sint Maarten voortdurend kampt met een gebrek aan middelen om de problemen die de samenleving bedreigen aan te pakken, waaronder dus ook het probleem van illegale vuurwapens, is er hoop dat met de bundeling van krachten door de diensten toch veel bereikt kan worden. Alle betrokkenen zijn zich bewust van de knelpunten en hebben bovenal de wil om deze aan te pakken. Zij hebben echter wel de nodige steun op het gebied van onder andere beleid en financiën van de politiek en het bestuur nodig om concrete plannen te kunnen realiseren.

De Raad ziet graag dat de slagkracht van de diensten verbeterd wordt en heeft daartoe de volgende aanbevelingen gedaan.

Aanbevelingen

Tabel 1. Aanbevelingen

Aanbeveling
Aan de Minister van Justitie
1. Ontwikkel een strategische visie ten aanzien van illegale vuurwapens waarin in ieder geval aandacht is voor preventie en de jeugd.
2. Neem het initiatief om te overleggen met de betrokken ministeries en te komen tot interministerieel beleid op het gebied van illegale vuurwapens waarin veiligheids- en sociaaleconomische aspecten op elkaar worden afgestemd.
3. Zorg ervoor dat de risico's aan de grens (lucht- en zeehaven) worden geadresseerd, bijvoorbeeld in het plan van aanpak inzake het protocol inzake de versterking grenstoezicht in de Caribische landen van het Koninkrijk.
4. Investeer in de (analyse en recherche) capaciteit van de diensten zodat meer inzicht verkregen kan worden op de problematiek van illegale vuurwapens en daarop ingezet kan worden.
5. Ontwikkel met input van de diensten concrete plannen voor een integrale/ multidisciplinair en structurele aanpak van de problematiek van illegale vuurwapens en voer deze uit.
6. Draag er aan bij dat er op bestuurlijke niveau de maritieme samenwerking tussen de Nederlandse en Franse autoriteiten wordt vastgelegd zodat de diensten de dagelijkse werkzaamheden effectief kunnen uitvoeren.
7. Geef opvolging aan de eerder gedane aanbevelingen van de Raad ten aanzien van de aanpak van drugscriminaliteit en drugsgerelateerde problematiek.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Raad voor de Rechtshandhaving (Raad) is belast met de algemene inspectie van de organisaties van de justitiële keten in Curaçao, Sint Maarten en Nederland voor wat betreft de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: Caribisch Nederland). Voorts is de Raad belast met de algemene inspectie van de kwaliteit en effectiviteit van de justitiële samenwerking tussen de landen.

Per brief d.d. 9 februari 2021 heeft de Minister van Justitie de Raad verzocht om een inspectie in te stellen met als thema de bestrijding van illegale vuurwapens.³ In deze brief geeft de minister aan dat het terugdringen van het aantal illegale vuurwapens één van de actiepunten van de minister is voor 2021. Voor een effectieve bestrijding zou de minister daarom graag inzicht krijgen in de smokkel van illegale vuurwapens, illegale vuurwapenhandel, illegaal vuurwapenbezit, en de justitiële aanpak daarvan. De minister achtte daarom een onderzoek door de Raad geraden, waarmee de Raad heeft ingestemd.

Illegale vuurwapens

Het onderwerp illegale vuurwapens is niet alleen actueel, maar ook breed. Het loopt uiteen van grensoverschrijdende illegale handel in vuurwapens tot aan het individueel gebruik ervan bij bijvoorbeeld een overval op Sint Maarten, vaak met vergaande negatieve gevolgen. De rode draad is dat vuurwapens zeer gevaarlijk zijn en een bedreiging vormen voor de veiligheid van mensen, zo ook in de Sint Maartense samenleving. Het is daarom zeer belangrijk dat het onderwerp illegale vuurwapens wordt aangepakt door justitie.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in hoe de (integrale) aanpak op Sint Maarten door de justitiële organisaties is vormgegeven en in hoeverre deze aanpak bijdraagt aan de voorkoming en bestrijding van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapengebruik. Dit is onder meer inzichtelijk gemaakt door de aard en omvang en getoetst aan de hand van (internationale) wetgeving, beleid, en aan de hand van de taakuitvoering. Ook de samenwerking (integrale aanpak) zal hierbij aan de orde komen.

1.3 Centrale vraagstelling en toetsingskader

De centrale vraag in dit onderzoek luidt:

In hoeverre draagt de justitiële aanpak bij aan de voorkoming en bestrijding van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit in Sint Maarten?

Deelvragen die hierbij aan de orde komen zijn:

1. Wat is de aard en omvang van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapen bezit?
2. Wat is de toepasselijke wet- en regelgeving en beleid ten aanzien van vuurwapens?
3. Wie zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en handhaving (controle) van de wetgeving en het beleid inzake vuurwapens?
4. Hoe is de justitiële aanpak voor illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapen bezit in de praktijk vormgegeven?
5. Welke samenwerkingsafspraken zijn er tussen de justitiële diensten gemaakt voor de aanpak van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit?

Het toetsingskader bestaat uit de volgende onderdelen:

- Wet- en regelgeving en protocollen
- Beleid en overige relevante informatie
- Onderzoeksrapporten

³ Artikel 21 Rijkswet Raad voor de Rechtshandhaving.

Uit de bovenstaande is naar voren gekomen dat de aspecten het wettelijk kader, het beleid, de aanpak en de samenwerking bepalend zijn voor een optimale aanpak van illegale vuurwapens binnen de justitiële keten van Sint Maarten.

De Raad heeft in deze thema-inspectie relevante (inter)nationale wet- en regelgeving, geldend beleid en samenwerkingsafspraken in ogenschouw genomen. De Raad heeft de huidige praktijk van de betrokken justitiële organisaties onderzocht. Met andere woorden: wat is ten aanzien van de aanpak inzake het voorkomen en bestrijden van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit op papier overeengekomen, en hoe ziet het er in de praktijk uit? Er is gekeken naar de justitiële/strafrechtelijke aanpak en (globaal) naar de bestuurlijke handhaving die bijdraagt aan de voorkoming en bestrijding van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit. Ook is er naar de samenwerking in dat verband gekeken.

1.4 Reikwijdte van het onderzoek

In zijn jaarplan voor 2015 heeft de Raad de inspectie 'Het wapenbeleid op Sint Maarten' opgenomen. De Raad beoogde met deze inspectie te onderzoeken in hoeverre in Sint Maarten de wetgeving en het beleid over wapens en vergunningen worden nageleefd. Bij de start van de inspectie in dat jaar werd echter al snel duidelijk dat nieuwe vergunningsaanvragen door de minister van Justitie waren opgeschort in afwachting van de ontwikkeling en publicatie van een nieuw beleid. In dat kader werd er ook een werkgroep opgericht om dit te bewerkstelligen. De Raad besloot daarom in afwachting van het op te stellen nieuwe beleid en de uitvoering daarvan de geplande inspectie op te schorten. De Raad heeft thans de voorgenomen kaders van het onderzoek uit 2015 in acht genomen, met dien verstande dat de reikwijdte van het initiële bredere onderzoek naar de vergunde kant van wapens is aangepast het thema bestrijding van illegale vuurwapens. Een onderzoek naar de vergunde kant van wapens zal mogelijk separaat op een later tijdstip worden uitgevoerd.

In dit thema-onderzoek is de inspectie slechts gericht op de aanpak van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit door de justitiële organisaties. De Raad heeft besloten de reikwijdte van het onderzoek te beperken tot illegale vuurwapens en niet tot wapens in het algemeen, dit gezien het verzoek van de Minister.

1.5 Methode van onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd aan de hand van literatuuronderzoek en interviews met bestuurders, portefeuillehouders, (beleids)adviseurs en medewerkers van justitiële organisaties/instanties die een (wettelijke) rol vervullen bij de aanpak van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit. De onderzoekperiode was van 2010 tot en met het eerste kwartaal van 2021.

Dit onderzoek is in vijf fasen uitgevoerd:

1. oriëntatiefase: globale verdieping in het onderwerp voor het bepalen van de insteek van het onderzoek en het schrijven van het plan van aanpak.
2. deskresearch: literatuuronderzoek, uitwerking van het theoretisch/juridisch kader en voorbereiding van de interviews.
3. dataverzameling: het uitvoeren van interviews.
4. analyse en rapportage: aan de hand van de hoofd- en deelvragen analyseren van de verzamelde informatie en opstellen van het concept inspectierapport.
5. wederhoor en vaststelling: de respondenten zijn in de gelegenheid gesteld te reageren op de conceptrapportage, waarna eventuele opmerkingen zijn verwerkt en het definitieve rapport door de Raad is vastgesteld en aangeboden aan de minister van Justitie.

1.6 Leeswijzer

Voor de beantwoording van de deelvragen van dit rapport worden in hoofdstuk 2 de onderzoeksresultaten met betrekking tot de deelvragen ten aanzien van de aard en omvang, het wettelijk kader, de actoren, de justitiële aanpak en samenwerking weergegeven. In hoofdstuk 3 volgt een analyse van de Raad over de voorkoming en bestrijding van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit in Sint Maarten. Als laatste bevat hoofdstuk 4 de conclusies en aanbevelingen van de Raad.

2 Onderzoeksbevindingen

Voor de beantwoording van de deelvragen wordt in dit hoofdstuk eerst de aard en omvang van illegale vuurwapens globaal beschreven (paragraaf 2.1). Daarna wordt in paragraaf 2.2 (inter)nationale wet- en regelgeving en beleid behandeld. Voorts wordt kort ingegaan op een aantal algemene inzichten over de verantwoordelijke uitvoeringsorganisaties en de justitiële aanpak van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit (paragraaf 2.4). In paragraaf 2.5 beschrijft de Raad de samenwerkingsrelaties voor de aanpak van illegale vuurwapens.

2.1 Aard en omvang en zicht op de problematiek

De problematiek van illegale vuurwapens in Sint Maarten kan omschreven worden aan de hand van drie componenten: de smokkel van illegale vuurwapens, de illegale vuurwapenhandel en het illegaal vuurwapenbezit. Het illegaal vuurwapenbezit kan gezien worden als een gevolg van de illegale smokkel van en handel in illegale vuurwapens. Om het probleem van illegale vuurwapens (en de direct daaraan gerelateerde vuurwapen geweldsdelicten) te voorkomen en bestrijden zou er in ieder geval grip moeten zijn op de smokkel en handel in illegale vuurwapens.

De smokkel van vuurwapens wordt vaak in verband gebracht met de algemene smokkel in de regio over routes die voor meerdere dingen gebruikt worden, met name de drugshandel.⁴ De ligging van Sint Maarten heeft niet alleen positieve voordelen, bijvoorbeeld voor wat betreft het toerisme en het transport van goederen, maar maakt het ook mede aantrekkelijk voor grensoverschrijdende criminaliteit. In een eerder rapport van de Raad is reeds erop gewezen dat Sint Maarten een hubfunctie heeft in verschillende smokkelroutes en dat het onderdeel uitmaakt van de 'Caribbean route' die vaak gebruikt wordt door criminele drugsorganisaties uit Colombia en Venezuela, als ook Jamaicaanse en Dominicaanse bendes. De Raad concludeerde in dat rapport dat er geen zicht was op de precieze aard en omvang van drugscriminaliteit en de daaraan gerelateerde problematiek.⁵ Voor wat betreft de aard en omvang van de smokkel van illegale vuurwapens, de illegale vuurwapenhandel en het illegaal vuurwapenbezit in Sint Maarten geldt vrijwel hetzelfde. Er is geen legale verkoop van vuurwapens in Sint Maarten en de omliggende eilanden. Dit betekent dat zowel legale als illegale vuurwapens per definitie van buitenaf moeten komen en illegale vuurwapens gesmokkeld en verhandeld worden.

De smokkel en handel in illegale vuurwapens blijft relatief onzichtbaar ondanks het gebruik van illegale vuurwapens (vuurwapenbezit) veel impact op de samenleving heeft. Het meest zichtbaar zijn de slachtoffers die door vuurwapengeweld om het leven zijn gekomen of gewond zijn geraakt. Maar de impact van illegale vuurwapens reikt verder dan alleen op de direct zichtbare slachtoffers. Volgens een rapport over de toename van vuurwapens in het Caribische gebied zijn (vuur)wapens en munitie de belangrijkste instrumenten die in veel van de huidige geschillen worden gebruikt - en zijn de oorzaak van het merendeel van de doden bij gewapend geweld in de regio.⁶ Dit ondanks het feit dat de regio zelf geen producent is van wapens en munitie. Een analyse van de antwoorden van de responderende landen in het rapport laat zien dat illegale vuurwapens de diverse landen binnenkomen via legale routes en in de meeste gevallen via dezelfde routes als die welke in de gehele regio voor de drugshandel worden gebruikt.

Op basis van het voorgaande lijkt het zinvol om de focus van de verschillende handhavings- en opsporingsdiensten diensten in ieder geval op de grens te richten.

⁴ Caribbean Financial Action Task Force Risk, Trends and Methods Group (2016), The proliferation of small arms and ammunition.

⁵ Raad voor de rechtshandhaving (2018), Inspectieonderzoek naar de aanpak van drugscriminaliteit en drugsgerelateerde problematiek in Sint Maarten.

⁶ Caribbean Financial Action Task Force Risk, Trends and Methods Group (2016), The proliferation of small arms and ammunition.

De criminaliteitsbeeldanalyse (CBA) voor Sint Maarten over de periode van 2008 tot en met 2010 dateert uit 2011 en geeft het volgende weer ten aanzien van illegale vuurwapens:

“Opsporingsdiensten op Sint Maarten komen nauwelijks in aanraking met de georganiseerde smokkel van of handel in vuurwapens. Het aantal inbeslagnames van vuurwapens en de informatie uit opsporingsonderzoeken maken duidelijk dat er op Sint Maarten geen zwarte markt bestaat voor de im- en export van (grote) partijen vuurwapens. Het Korps Politie Sint Maarten en de douane registreerden in 2008, 2009 en 2010 respectievelijk de inbeslagnames van 23, 26 en 41 vuurwapens. Volgens verschillende respondenten zijn vuurwapens reeds in voldoende mate op Sint Maarten aanwezig om in de vraag ernaar te kunnen voorzien. Ze gaan van hand tot hand, worden binnen het criminele circuit doorverkocht en komen over de verschillende drugsstromen naar Sint Maarten, veelal ter ondersteuning van de drugssmokkel. Die drugsstromen zouden het opzetten van een illegale vuurwapenmarkt overbodig maken. Veel van de met de drugs meegesmokkelde vuurwapens worden achtergelaten op Sint Maarten of worden tweedehands doorverkocht. Ten slotte zouden kleine partijen vuurwapens via zeilschepen of in zeecontainers binnengesmokkeld worden; hierbij wordt het beperkte toezicht op zeilschepen en zeecontainers volgens meerdere respondenten door criminelen uitgebuit. De informatie over deze vorm van vuurwapensmokkel kan echter niet bevestigd worden.”⁷

In 2015 stelde het Parket Procureur Generaal dat het illegaal vuurwapenbezit op onder andere Sint Maarten reden was tot zorg. Dit werd onder meer duidelijk na de actie “Stop, Drop & Go” waarbij een groot aantal illegale vuurwapens werd ingenomen. Daarbij werden ook zwaardere straffen aangekondigd. Om het beleid van het Openbaar Ministerie (OM), het terugdringen van het geweld en het verbeteren van de veiligheid voor de burger, te benadrukken werd de reeds bestaande richtlijn voor vuurwapenbezit door het Parket aangepast en gepubliceerd.

In het eerdergenoemde ‘Inspectieonderzoek naar de aanpak van drugscriminaliteit en drugsgelateerde problematiek in Sint Maarten’ van de Raad uit 2019 is opgenomen dat de smokkel van illegale handelswaar, zoals wapens veelal gepaard gaat met drugssmokkel. Ook is in het rapport ‘Inspectieonderzoek naar de aanpak van mensenhandel/mensensmokkel in Sint Maarten’ van de Raad uit 2019 door respondenten bevestigd dat er verbanden tussen en combinaties zijn in de smokkel van (illegale) waren - zoals wapens, drugs, geld en juwelen - en personen. Het voorgaande is nog immer relevant.

In 2019 is er, mede om gezamenlijke prioriteiten te bepalen in de opsporing, in opdracht van het College van Korpschefs in het kader van het gewijzigde protocol inzake gespecialiseerde rechersamenwerking tussen de landen van het Koninkrijk een regionale criminaliteitsbeeldanalyse opgesteld voor de periode van 2020 tot en met 2022. In deze regionale CBA wordt gesteld dat de toename van geweld in de Caribische regio voor een belangrijk deel samenhangt met de stijging van transnationale criminele activiteiten.⁸ Verder wordt geschat dat er zo’n anderhalf miljoen illegale vuurwapens door Latijns-Amerika en de Caribische regio zwerven. ‘Have gun, will shoot’, wordt in dit verband gesteld en hoewel de relatie niet eenvoudig te leggen is, de aanwezigheid van vuurwapens verhoogt kennelijk de kans op een dodelijke afloop bij een conflict. Iets meer dan de helft van alle moordslachtoffers in de Caribische regio is om het leven gebracht met een vuurwapen. Op globaal niveau is dit een derde van alle slachtoffers van moord. In de regio zijn moordratio’s hoog.

Voorts wordt in het rapport vermeld dat het een bekend gegeven is dat illegale goederen zoals drugs en wapens vaak worden vervoerd over routes die van oudsher gebruikt werden voor andere illegale of semi-illegale goederen welke in de Caribische regio in overvloed aanwezig zijn. Daarnaast heeft transnationale criminaliteit in de gehele wereld gevolgen, maar is de impact daarvan vooral op kleine in ontwikkeling zijnde eilandstaten concreet en zichtbaar. Caribische eilanden worden veelvuldig geconfronteerd met illegale goederen zoals wapens die binnenkomen via de kustlijnen en de luchthavens. De gewelddadige consequenties van deze vorm van transnationale criminaliteit zijn directer voelbaar binnen een kleine gemeenschap in vergelijking met grotere

⁷ Korps landelijke politiediensten, (2011) Criminaliteitsbeeldanalyse Sint Maarten: Een onderzoek naar georganiseerde en commune criminaliteit.

⁸ Regionaal Criminaliteitsbeeld: Trends in de Dutch Caribbean 2020 – 2022

landen en dit gaat ten koste van de rechtshandhaving. Transnationale criminaliteit leidt immers ook tot lokale problemen, zoals illegale wapens die binnenkomen, achterblijven en op de lokale markt circuleren en gebruikt worden voor onder andere geweldsdelicten

Voor wat betreft de aanpak wordt in het rapport het volgende aangegeven:

“Er komt steeds meer kennis beschikbaar over de effecten van opsporingsactiviteiten die tot nu toe wereldwijd zijn ondernomen. Hieruit komt een somber beeld naar voren. Als er al effect is dan is dit nauwelijks merkbaar, zeker niet in de gemeenschappen die het meest lijden onder de gevolgen van transnationale criminaliteit. Dit is een reden waarom in recente literatuur wordt aanbevolen om de aandacht te verleggen van de wat abstracte dreiging van transnationale criminaliteit naar de actuele dreiging en de schade voor burgers en gemeenschappen: van national security naar human security.”

Verder omschrijft het jaarplan 2021 van de Kustwacht de problematiek met betrekking tot illegale wapenhandel en illegaal vuurwapenbezit als volgt:

“Transnationale criminele organisaties (TCO) Het Caribisch gebied heeft moeilijk te bewaken lange kustlijnen en navenante maritieme grenzen. De geografische ligging van de landen in het Caribisch gebied, tussen grote drugs producerende en doorvoerende landen in Zuid- en Midden-Amerika en de grote afzetmarkten de Verenigde Staten en Europa, maakt ze kwetsbaar voor (georganiseerde) drugscriminaliteit. Dit heeft een effect op de veiligheid van burgers, erodeert de rechtsstaat en heeft bredere gevolgen voor internationale stabiliteit. De harddrugshandel beweegt voornamelijk in de richting van Zuid naar Noord, softdrugs en wapens uit met name de Verenigde Staten andersom. Dit resulteert in hoge aantallen moorden uitgevoerd met illegale wapens in het Caribisch gebied. Dit heeft gevolgen voor de inzet van de Kustwacht, wat ook blijkt uit het Justitieel Beleidsplan Kustwacht 2018-2021 met de daarin gestelde prioriteiten.” Voorts wordt er in het plan het volgende aangegeven over vervoer en handel in illegale vuurwapens: *“Illegale wapenhandel en –bezit blijven zorgwekkend op de BES-eilanden, Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Een gedeelte van deze wapens en munitie wordt illegaal via zee vanuit de Verenigde Staten, Venezuela en Colombia ingevoerd. Ook migranten die met boten op illegale wijze de eilanden trachten binnen te komen, nemen geregeld illegale vuurwapens mee. Illegaal vuurwapengebruik is nauw verbonden met de drugs- en bendeproblematiek, bijvoorbeeld op Curaçao.”*

Tijdens het onderzoek geeft het ministerie van Justitie aan zelf geen beeld te hebben van de aard en omvang inzake de smokkel van illegale vuurwapens, illegale vuurwapenhandel en vuurwapenbezit in Sint Maarten. Volgens het ministerie zijn met name cijfers hierover verkrijgbaar via de uitvoerende diensten zoals het Korps Politie Sint Maarten (KPSM) en het OM. Verder zou het CBA uit 2011 nog steeds actueel zijn voor dit onderwerp omdat Sint Maarten niet zo dynamisch is, maar er bestaan wel voornemens om het in zijn geheel te updaten. In de tussentijd wordt gebruik gemaakt van de incidentele rapportages van het OM en het KPSM waaruit de nodige inzicht verkregen kan worden.

De verschillende justitiële diensten geven te kennen weinig zicht te hebben op de smokkel van illegale vuurwapens, illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit. Het KPSM geeft bijvoorbeeld aan (nog) geen beeld te hebben van de aard en omvang van het illegaal vuurwapenbezit en -handel op het eiland en de personen en of groeperingen die zich hiermee bezighouden. Ook het OM bevestigt dat er geen sprake is van een goed zicht op de handel. De Kustwacht Caribisch Gebied (KWCARIB) en de douane nemen weinig tot geen vuurwapens in beslag op zee of op de (lucht)haven(s). Het KPSM neemt het gros van de vuurwapens tijdens zaken in beslag. Geïnterviewden geven aan dat het Alphateam van het KPSM in april van dit jaar wel een vangst van wapens in de zeehaven had dat via vracht binnenkwam. In het verleden zijn er ook een aantal vangsten gedaan. De douane zou niet in staat zijn alle vracht in de zeehaven te controleren. Het gebrek aan capaciteit en middelen in combinatie met de hoeveelheid aan vracht maakt dit onmogelijk.

De KWCARIB deelt tijdens het onderzoek mee dat zij van regionale en nationale ketenpartners hebben vernomen dat (vuur)wapens via de zee naar Sint Maarten worden gesmokkeld maar dat zij zelf vanuit hun operationeel oogpunt deze informatie niet kunnen bevestigen noch ontkennen. Steunpunt Sint Maarten heeft

de afgelopen twee jaar namelijk geen illegale vuurwapens in beslag genomen. Echter betekent dit niet dat er geen probleem is, want de bestaande smokkelroutes kunnen voor verschillende doeleinden gebruikt worden. Voor Sint Maarten zijn de eilanden Saint Kitts, Nevis, Anguilla, Antigua en Saba gezien de afstand de voornaamste routes voor smokkelaars. Ook de Verenigde Staten (VS) en Guadeloupe als bestemming van illegale goederen kunnen niet buiten beschouwing worden gelaten. Er zijn veel manieren waarop de smokkel van illegale goederen, waaronder vuurwapens, plaats kan vinden. Illegale goederen kunnen naar binnen worden gesmokkeld via individuele schepen en kleinere vaartuigen via smokkelroutes, maar ook via reguliere (grote) vrachtzendingen in de haven en op de luchthaven.

Verder wordt het vrij verkeer tussen de Franse eilanden ook door de douane en KWCARIB als een risico voor Sint Maarten beschouwd, omdat deze veelvuldige bewegingen zonder verplichte controle plaatsvinden ('inklaring' of douaneafhandeling is facultatief). Dit in tegenstelling tot de 'Nederlandse kant' waar inklaring verplicht is. Zij geven aan dat veel schepen hierdoor voor de Franse kant kiezen. Dit om vertragingen te voorkomen en om in sommige gevallen toezicht te vermijden. De Fransen werken namelijk informatiegestuurd, wat betekent dat als er geen 'rode vlaggen' zijn, schepen vrij zijn om te varen. Het voorgaande is geen verwijt, echter wel een observatie die ook in het kader van de smokkel van en handel in illegale vuurwapens niet genegeerd kan worden. Daarom is een holistische aanpak nodig, waarbij ook de Franse kant wordt betrokken (zie verder paragraaf 3.5).

Voorts geeft de KWCARIB aan dat de overheid op Sint Maarten niet dezelfde aandacht heeft voor de maritieme grensbewaking als voor andere domeinen. Zij moet hierin een grotere rol gaan spelen. Dit vooral voor wat betreft de haven, want daar worden momenteel geen 100% controles uitgevoerd door de douane, zoals bijvoorbeeld in de VS waar de nadruk op gevaarlijke goederen ligt. De huidige aandacht voor en inzet op het versterken van de grenzen moet aan het voorgaande verandering gaan brengen.

Volgens vrijwel alle geïnterviewden van de verschillende justitiële diensten is het een feit van algemene bekendheid dat er veel wapens in omloop zijn, maar ontbreekt het vaak aan onvoldoende of betrouwbare informatie om op te acteren. Het KPSM en het OM geven aan dat er vermoedens zijn over waar ze vandaan komen en hoe, maar er is geen hard bewijs. Echter is er volgens het KPSM in de praktijk sprake van veel vuurwapen gerelateerd geweld. Er wordt gesteld dat in negen van de tien moordzaken een vuurwapen betrokken is. In de zaken wordt getracht om te achterhalen waar de vuurwapens vandaan komen, maar vaak zonder succes omdat bijvoorbeeld bij de aanhoudingen de verdachten daarover zwijgen.

De douane meent dat het vuurwapen probleem zeer dringend is. De politiecijfers laten volgens hen zien dat er veel illegale wapens op straat zijn, wat betekent dat niet alleen invoer al heeft plaatsgevonden, maar ook dat de wapens in het criminele circuit terecht zijn gekomen. Hoe de wapens het land binnenkomen is niet duidelijk. Dat is zeker een zorgpunt voor de douane, omdat het mede hun taak is om de grenzen te controleren. De douane geeft aan wel zicht te hebben op de knelpunten en de mogelijke risico's rondom de problematiek. Hoewel ze over scanners beschikken om het een en ander te detecteren zit het knelpunt in de nachtelijke uren waarin de douane niet werkzaam is. Door KWCARIB is hetzelfde knelpunt aangegeven. Het ontbrekende zicht op de nachtelijke aanlanding door deze diensten is derhalve een groot risico volgens een geïnterviewde. De kust zou preventief 24/7 bewaakt moeten worden en KWCARIB, de douane en het KPSM zouden dan zichtbaar aanwezig moeten zijn (bijvoorbeeld door preventief patrouilleren) om een afschrikkend effect te hebben. Dit is momenteel niet het geval, waardoor er ruimte is voor kwaadwillenden om onder meer vuurwapens, drugs en mensen het land binnen te smokkelen. Voor wat betreft KWCARIB is er een lange termijnplan opgesteld. Op basis daarvan zal 24/7 inzet van het personeel en materieel gerealiseerd worden.

De douane heeft meer personele capaciteit gekregen wat een positieve ontwikkeling is, omdat zij daardoor meer kan visiteren en daarmee de pakkans van onder meer illegale vuurwapens wordt vergroot. Verder komt uit het onderzoek naar voren dat de huidige trend van invoer van contrabande (in ieder geval softdrugs) is dat het via de post en via de cargo (in ieder geval soft- en harddrugs) het land binnenkomt. De modus operandi is hetzelfde gebleven.

Vuurwapens spelen een grote rol bij het plegen van (gewelds)delicten. In het jaarplan 2019 van het OM kon reeds gelezen worden dat de ontwrichtende en escalerende werking van het ongecontroleerd en uit de hand

gelopen bezit van vuurwapens terug wordt gezien in diverse delicten; dat er bij liquidaties zonder schroom gebruik gemaakt wordt van automatische vuurwapens en dat deze op of aan de openbare weg plaatsvinden en voor een groot onveiligheidsgevoel onder de bevolking zorgen. Volgens geïnterviewden zijn de meeste vuurwapengerelateerde criminaliteitsvormen moorden (waaronder liquidaties door de georganiseerde criminaliteit), bedreigingen (om geld of goederen af te dreigen) en overvallen. Het doel van het voorhanden hebben van een vuurwapen is volgens de geïnterviewden dan ook vaak voor het plegen van overvallen, om te gebruiken voor bedreiging of voor zelfverdediging. Meerdere geïnterviewden geven aan dat er geen goed zicht is op gebruikers van illegale vuurwapens. Wat wel opvalt is het gebruik van vuurwapens door zowel minderjarigen als meerderjarigen voor overvallen, als ook het gebruik ervan door groeperingen/ jongeren, doorgaans 18 tot 30-jarigen, in de verschillende buurten die vetes met elkaar hebben die met vuurwapens worden beslecht. Onderling hebben ze de beschikking over illegale vuurwapens. Op basis van informatie van de Criminele Inlichtingen Dienst (CID) wordt dan geprobeerd om aanhoudingen te verrichten door middel van het doen van invallen. Er wordt nu ook een trend gezien waarbij steeds meer (gewapende) overvallen plaatsvinden en de daders worden in deze steeds gewelddadiger. De daders van overvallen zijn met name jongvolwassenen en minderjarigen. Het zou om groepen jongeren gaan die een sterke onderlinge samenhang hebben hetgeen wordt versterkt door wederzijdse loyaliteit. Het plegen van een overval leidt veelal tot een zekere status binnen de groep. Deze factoren versterken elkaar in onderling verband waardoor het moeilijk is om de negatieve spiraal te doorbreken en maakt het des te belangrijker om samen met de relevante ketenpartners nog kritischer te kijken naar jeugdzaken. Volgens het KPSM gaat het daarnaast bij overvallen met name ook om 'gewone groepen mensen' en is er vaak sprake van 'robbing in the hood', waarbij mensen in hun eigen wijk overvallen plegen.

Voorts voelen met name zakenmensen zich op hun beurt bedreigd door de vele overvallen en schaffen een (illegale) vuurwapen aan voor hun eigen bescherming. Dit zorgt echter voor een vicieuze cirkel. De politie ziet de laatste jaren ook dat verdachten van overvallen vluchten van de Nederlandse kant naar de Franse kant. Er kan in deze gevallen echter niet uitgemaakt worden of het Franse of Nederlandse overvallers betreft. Wat het voorts lastig maakt voor de opsporing is dat de wapens de grenzen over gaan en dat de vuurwapens onderling worden doorgegeven.

Informatie over illegale vuurwapens kan bijvoorbeeld via de CID-info unit van het KPSM, het Team Criminele Inlichtingen van het RST of de KWCARIB binnenkomen maar ook van de omliggende eilanden. Naast de werkzaamheden van de afdeling Forensische opsporing (FO) van het KPSM in het kader van (vuur)wapens laat de infodesk alle vuurwapens die in beslag zijn genomen via Interpol traceren, ook binnen het Caribische gebied. De resultaten die hieruit worden verkregen kunnen bijvoorbeeld zijn of de wapens gestolen zijn en waar ze vandaan komen (bijvoorbeeld gekocht in de VS). Dit jaar heeft het traceren via deze weg een hit opgeleverd, namelijk dat het vuurwapen eerder is gebruikt in Anguilla.

Voor het plegen van geweldsdelicten worden grotendeels vuistvuurwapens gebruikt. Volgens geïnterviewden van de diverse organisaties zijn Glock, Smith and Wesson en Taurus (kaliber .45 en 9 mm) het meest populaire type illegale vuurwapens in gebruik.

De laatste tijd worden ook zwaardere kaliber vuurwapens zoals shotguns aangetroffen. Bijzonder was dat er ook een vuurwapen met laserpointing werd aangetroffen. Verder worden er ook jachtgeweren met grote patronen gebruikt. Er is geen zicht op de gemiddelde koopprijs van een illegaal vuurwapen. Tijdens onderzoeken worden weleens bedragen variërend tussen de \$1200 en \$3000 genoemd afhankelijk van het type wapen.

Foto: The Daily Herald⁹

⁹ Six illegal firearms confiscated, prosecutor seeks heavy penalties, 02-08-2021, The Daily Herald.

Voorop staat dat de problematiek door alle geïnterviewden als ernstig wordt bestempeld. Door geïnterviewden zijn een aantal van de hiervoor omschreven factoren en een aantal andere factoren aangegeven als kenmerkend voor de problematiek van illegale vuurwapensmokkel, illegale vuurwapenhandel en vuurwapenbezit en het daaraan gerelateerde vuurwapengeweld in Sint Maarten. Het is belangrijk voor de aanpak om deze factoren te kennen. Het betreft de volgende factoren:

- Het eiland bestaat uit twee grensgebieden met open grenzen wat risico's met zich meebrengt;
- Het eiland is omringd door water en baaien waar onopgemerkt aangemeerd kan worden, de wateren en grenzen worden niet 24/7 bewaakt;
- Sint Maarten wordt gebruikt als doorvoerhaven voor contrabande;
- Het smokkelen van wapens is vaak gekoppeld aan het smokkelen van en de handel in drugs;
- Er is veel geweld gerelateerde criminaliteit en de meeste criminelen lijken in het bezit te zijn van een (vuur)wapen;
- Illegale vuurwapens gaan rond tussen personen, groepen en de omringende eilanden;
- Het lijkt een trend te zijn dat men met de post contrabande opstuurt (voornamelijk drugs) en dit is vrij gemakkelijk uit te voeren;
- Illegaal vuurwapenbezit komt relatief veel voor onder jongeren, zelfs minderjarigen;
- Het hebben van een vuurwapen wordt als normaal en stoer gezien door jongeren (mentaliteitsverandering);
- In georganiseerde sfeer komen de meeste mensen die als huurmoordenaar fungeren van buiten Sint Maarten;
- Er is geen producent of verkoper van legale vuurwapens op het eiland of in de regio.

2.1.2 Sociaaleconomische factoren

Het idee bestaat bij meerdere geïnterviewden dat men op het eiland vrij makkelijk aan een vuurwapen kan komen. De geïnterviewde van het OM heeft de indruk dat de situatie op Sint Maarten met betrekking tot illegale vuurwapens in vergelijking met Nederland schrikbarend is, maar in vergelijking met omringende landen wellicht minder ernstig. Er zijn veel onvergunde wapens beschikbaar, die ook veel gebruikt worden. Er zou bij bepaalde mensen op het eiland een wapen-/geweldscultuur heersen. Dit betekent dat wapenbezit door een bepaalde groep stoer wordt gevonden en bepaalde mensen het niet vreemd vinden als een persoon een vuurwapen heeft. Ook lijken bepaalde mensen het niet erg te vinden om een vuurwapen te bewaren voor iemand en als zij er weet van hebben dat iemand een vuurwapen heeft dan wordt dit doorgaans niet gemeld bij de politie. Er wordt verder aangegeven dat er uiteraard ook mensen zijn die het gevaarlijk vinden.

Voorts noemen geïnterviewden meer algemene sociaaleconomische factoren die een rol spelen bij het bezit en gebruik van een illegaal vuurwapen zoals armoede, werkeloosheid en gebrek aan een toekomst. De leeftijdscategorie van de meeste verdachten is tegenwoordig tussen de 20 en 30 jaar, een enkeling is zelfs 16/17 jaar. De armoede en een gebrek aan toekomst voor de jongeren zouden een rol spelen bij het verwickeld raken in criminele activiteiten. Een geïnterviewde van het KPSM geeft aan dat er bijvoorbeeld weinig programma's of buurthuizen zijn waar activiteiten worden verzorgd voor de jeugd. Ook wordt door meerdere geïnterviewden het gebrek aan aandacht voor kinderen (binnen bijvoorbeeld eenoudergezinnen) en onvoldoende tijd voor de opvoeding als relevante factoren genoemd. De daders zijn dan ook vaak vroegtijdige schoolverlaters en mensen die geen baan hebben. Zoals aangegeven wordt de werkeloosheid ook als een sociale factor genoemd die meespeelt bij het plegen van overvallen. Het KPSM deelt mee dat in verhoren met jongeren zij letterlijk aangeven 'we are hungry'.

Een andere mogelijke factor voor de stijging van vuurwapengeweld is de hoeveelheid aan verdovende middelen op het eiland, aldus een geïnterviewde. Bij de drugshandel zijn vrijwel altijd vuurwapens betrokken, omdat de drugs ook bewaakt moeten worden en er ook ripdeals plaatsvinden. Hierdoor zijn er al veel doden gevallen op Sint Maarten. Een voorbeeld hiervan is de zaak Vesuvius (2007). Naar aanleiding van een grote gestolen partij verdovende middelen is destijds een golf van geweld ontketend waarbij 7 vuurwapen gerelateerde doden vielen.

2.1.3 Inbeslagnames

Volgens een rapport van de United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) over illegale vuurwapenhandel zijn pistolen 'werelds meest in beslag genomen type vuurwapens'.¹⁰ Volgens het rapport vinden de meeste inbeslagnames van vuurwapens niet zozeer aan de grenzen maar binnen het grondgebied plaats. Vuurwapens zijn verreweg de belangrijkste gebruikte voorwerpen bij moorden die verband houden met de georganiseerde misdaad. Daarnaast meldt het rapport dat inbeslagnemingen op zichzelf geen beeld kunnen geven van de omvang van de illegale handel. Dit komt omdat gegevens over inbeslagnames zowel de vormen weerspiegelen van vuurwapenhandel als de inspanningen van nationale rechtshandavingsinstanties en andere relevante autoriteiten om die handel aan te pakken. Als zodanig kunnen de gegevens niet zonder meer worden beschouwd als een nauwkeurig beeld van de smokkelstromen van vuurwapens.

Inbeslagname van vuurwapens vindt plaats wanneer instanties als politie, douane of andere rechtshandavingsinstanties vuurwapens ontdekken in omstandigheden die wijzen op of een aanwijzing zijn van een schending van de wet of de toepasselijke regelgeving. Inbeslagname door dergelijke instanties kunnen onder meer plaatsvinden tijdens routinecontroles (ook aan grenscontroleposten), gerichte operaties, onderzoeken naar misdrijven en reacties op gemelde schendingen. Inbeslagname vormt dus het eerste contact tussen het illegale fenomeen en de inspanningen van de overheid om het te bestrijden. Gegevens over inbeslagnames worden beïnvloed door, en weerspiegelen derhalve twee parallelle aspecten: de omvang van het illegale verschijnsel en de omvang van een bepaalde, gerichte vorm van reactie van de kant van de autoriteiten, aldus het rapport.

Gegevens over inbeslagname door de drie justitiële diensten douane, KPSM en KWCARIB kunnen primair een indicatie geven van de problematiek. Inbeslagnames zijn zoals hierboven weergegeven belangrijk voor het in kaart brengen van de situatie op het eiland. Daarom is het van wezenlijke belang dat gegevens hierover door de diensten goed geregistreerd worden. Deze zullen geen compleet beeld opleveren maar wel een weergave kunnen geven van de mogelijke omvang. Het OM geeft aan dat het beeld dat er is over illegale vuurwapens wordt gecreëerd door zowel de in beslag genomen wapens als processen-verbaal (pv's) van de CID met informatie over mogelijk wapenbezit. Zo is er bij het OM op basis van al deze informatie een redelijk beeld over de aard en omvang van de problematiek.

Vuurwapens worden voornamelijk aangetroffen in zaken zoals schietpartijen en overvallen. Volgens een geïnterviewde van het KPSM is het aantal inbeslagnames van vuurwapens relatief laag, mede omdat vuurwapens die op het plaats delict worden achtergelaten gestolen worden en omdat de vuurwapens ook onderling worden overgedragen.

Voor wat betreft de douane worden illegale vuurwapens soms tijdens controles aangetroffen, in beslag genomen en aan het KPSM voor onderzoek overgedragen. Het KPSM probeert dan erachter te komen waar zij vandaan komen. De douane heeft wapens afkomstig uit de VS aangetroffen bij een koerierdienst. Er werd dan via een rechtshulpverzoek contact gelegd met de VS. In situaties waarbij informatie verkregen moet worden uit het buitenland is het echter lastig de bewijsvoering rond te krijgen. Afhankelijk van de situatie kunnen wapens inbeslaggenomen of in bewaring gesteld worden. De afgelopen paar jaren zijn de meest inbeslaggenomen wapens aan de grens de zogenaamde 'pellet guns'. Bij elke inbeslagname wordt een proces-verbaal opgemaakt. In bewaring stelling betreft het in overeenstemming met artikelen 9 en 13 van de Vuurwapenverordening bij dringende noodzakelijkheid op bevel van de douane binnen een daarvoor te stellen termijn het vuurwapen in handen van de douane te geven. In dit geval wordt bijvoorbeeld een vuurwapen dat aan boord wordt aangetroffen vlak voor vertrek van het zeevaartuig door de douane aan de eigenaar geretourneerd. Het in bewaring nemen betreft aldus legale wapens en komt niet zo vaak voor.

In 2020 zijn er geen vuurwapens in beslaggenomen door het Alphateam. Dit jaar zijn er zoals eerder aangegeven door de douane twee vuurwapens (pistolen) in een pakket afkomstig uit de VS aangetroffen in de haven, welk

¹⁰ United Nations Office on Drugs and Crime (2020), Global study on Firearms trafficking 2020

onderzoek is overgedragen aan het KPSM. In juni is er in dezelfde zaak een actie gedaan waarbij er drie personen zijn aangehouden. Tijdens de doorzoeking is er een derde vuurwapen met munitie aangetroffen.

Door KWCARIB zijn er de afgelopen drie jaar geen vuurwapens in beslag genomen. Er wordt echter meegegeven dat het feit dat de patrouilles geen vuurwapens hebben aangetroffen niet betekent dat er geen vuurwapens worden vervoerd, gezien de mogelijkheid dat er van een andere modus operandi gebruik gemaakt wordt dat buiten het gezichtsveld van de diensten plaatsvindt.

De in beslaggenomen vuurwapens van de verschillende diensten worden allemaal door de afdeling forensische opsporing (FO) van het KPSM in behandeling genomen. Daar wordt een overzicht van alle inbeslaggenomen vuurwapens bijgehouden. Het wapenonderzoek of schotresten onderzoek wordt op verzoek van Sint Maarten uitgevoerd door het NFI.¹¹ De NFI slaat de wapens ook op.

2.1.4 Cijfers

In de media verschijnen regelmatig berichten over het gebruik van vuurwapens, vaak met dodelijke afloop. Onderstaand tabel uit het rapport *'Forensische Opsporing in Sint Maarten'* van de Raad uit 2018 geeft een weergave van het aantal vuurwapens die tijdens de onderzoeken van het KPSM in de jaren 2013 tot en met 2018 in beslag zijn genomen.

Tabel 2. Aantal inbeslaggenomen vuurwapens

Jaar	Aantal inbeslaggenomen vuurwapens
2013	34
2014	45
2015	34
2016	30
2017	37
2018	29

Bron: Justitiële divisie KPSM

In de tabel hieronder is het aantal inbeslaggenomen vuurwapens door de verschillende diensten in Sint Maarten opgenomen voor de periode van 2019 tot en met 2021 (t/m juni).

Tabel 3. In beslag genomen vuurwapens Sint Maarten 2019-2021

	2019	2020	2021 (jan-juni)
KPSM	26	22	13
Douane	2	3	1
Kustwacht ¹²	0	0	0
TOTAAL	28	25	14

Bron: Justitiële diensten

Om een indruk te geven van vuurwapen gerelateerde criminaliteit in Sint Maarten heeft de Raad voor de periode van februari 2020 tot en met mei 2021 32 persberichten van het KPSM gezien waarin melding wordt gemaakt van het gebruik van een vuurwapen.¹³ Per bericht is een aantal gegevens weergegeven zijnde soort delict, aantal daders, soort geweld of verwondingen en plaats van het delict. De soorten delicten zijn met verschillende kleuren aangegeven.

¹¹ Zie voor de procedure het rapport forensische opsporing in Sint Maarten (2008) van de Raad voor de rechtshandhaving.

¹² De Kustwacht geeft in zijn jaarverslag 2020 aan dat er nagenoeg evenveel illegale vuurwapens in beslag zijn genomen als het voorgaand jaar. Dit wordt door hen bestempeld als opvallend gezien het feit dat er ondanks een lange periode met zeer weinig verkeer op zee en illegale aanlandingen als gevolg van de coronacrisis er toch nagenoeg eenzelfde hoeveelheid illegale vuurwapens in beslag is genomen.

¹³ De Raad heeft gebruik gemaakt van persberichten zoals weergegeven op de website van de politie. De Raad beoogt op basis hiervan geen volledig beeld te geven, maar slechts een indruk van vuurwapen gerelateerde criminaliteit.

Tabel 4. Vuurwapen gerelateerde criminaliteit

Datum berichtgeving	Soort delict	Aantal daders	Soort geweld of verwondingen met vuurwapen	Plaats
18-02-2020	Vuurwapenbezit	3	Geen	South reward
20-02-2020	Overval (motorfiets, juwelen)	2	Schotwond	Middle region
20-02-2020	Moord	Onbekend	Schotwond	Middle region
12-03-2020	Overval (bezittingen/geld)	3	Bedreiging	Mullet bay
27-03-2020	Overval (scooter)	5	Bedreiging	St. Peters
18-05-2020	Overval (supermarkt/geld)	1	Bedreiging	St. Peters
26-06-2020	Overval (restaurant/geld)	1	Bedreiging	Cole bay
08-07-2020	Vuurwapenbezit	1	Geen	Cole bay
27-07-2020	Moord	2	Schotwond	Cay hill
02-08-2020	Overval (supermarkt/geld)	1	Bedreiging	Pelican
14-08-2020	Overval (lotto/geld)	1	Bedreiging	L.B. Scott Road
15-08-2020	Overval (woning/juwelen)	1	Bedreiging	Saunders
24-08-2020	Overval (telefoon)	2	Bedreiging	Cay hill
24-08-2020	Overval (lotto)	2	Letsel	L.B. Scott Road
25-08-2020	Moord	1	Schotwond	Belvedere
06-09-2020	Overval (supermarkt/geld)	1	Bedreiging	Cole bay
14-09-2020	Persoon met gedragsstoornis	1	Bedreiging	Cole bay
29-09-2020	Vuurwapenbezit	1	Geen	Cole bay
20-10-2020	Overval (supermarkt/geld)	3	Bedreiging	Sucker garden
20-10-2020	Overval (supermarkt/geld)	3	Bedreiging	L.B. Scott Road
27-11-2020	Overval (supermarkt/geld)	2	Bedreiging	Cole bay
09-01-2021	Overval (juwelen)	4	Bedreiging	Philipsburg
01-02-2021	Overval (juwelier/juwelen)	2	Bedreiging	Philipsburg
13-02-2021	Overval (bezittingen/geld)	1	Bedreiging	Fort William
15-02-2021	Overval (bezittingen/geld/auto)	2+	Bedreiging	Belair
24-02-2021	Overval (supermarkt/geld)	1	Bedreiging	Middle region
08-03-2021	Overval (juwelier/geld/juwelen)	3	Bedreiging	Maho
16-03-2021	Overval (woning)	3	Letsel	St. Johns
20-03-2021	Overval (juwelier/juwelen)	2	Bedreiging	Philipsburg
20-03-2021	Overval (juwelen)	4	Bedreiging	Philipsburg
21-03-2021	Overval (juwelen)	2	Bedreiging	Philipsburg
19-05-2021	Vuurwapenbezit	1	Geen	Cole bay

Bron: www.policexm.sx

Vuurwapen gerelateerde criminaliteit wordt zeker vervolgd door het OM, echter wordt veelal het zwaardere misdrijf vervolgd (bijvoorbeeld moord of diefstal) al dan niet in combinatie met illegaal vuurwapenbezit. Dit leidt ertoe dat het op basis van de huidige registratie ondoenlijk is om specifieke cijfers te genereren op het gebied van illegaal vuurwapenbezit. Wel kan er op basis van tabel 5 een eerste beeld verkregen worden op basis van rechterlijke uitspraken waarin *melding* wordt gemaakt van een vuurwapen. Het betreft uitspraken van het Gerecht in eerste aanleg van Sint Maarten van 2017 tot en met 2021. Daarnaast heeft de Raad in tabel 6 vier uitspraken uit 2020 van het Gerecht in eerste aanleg van Sint Maarten nader bezien waarin delicten in combinatie met het gebruik van een vuurwapen voorkomen om te laten zien hoe dergelijke zaken zijn opgebouwd. Per uitspraak is een aantal gegevens weergegeven zijnde datum uitspraak, de bewezen verklaarde feiten, de eis van het OM en de veroordeling door de rechter.

Tabel 5. Aantal vuurwapen gerelateerde uitspraken

Jaartal	Aantal uitspraken GEASXM (o.b.v. datum uitspraak)
2017	8
2018	11
2019	12
2020	6
2021	3 (t/m februari 2021)

Bron: rechtspraak.nl

Tabel 6. Vervolg van vuurwapen gerelateerde delicten

Datum uitspraak	Eis OM		Bewezen verklaarde feiten	Veroordeling Rechtbank
05/02/2020	-Moord; -Moordpoging, -Twee gewapende overvallen; -De heling van een auto; -Bezit van drugs; -Bezit van een wapen	Gevangenisstraf 20 jaar	-Poging doodslag; -Medeplegen van moord; -Diefstal met geweld gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden of gemakkelijk te maken; -Medeplegen van diefstal in vereniging met geweld gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden of gemakkelijk te maken; <i>-Overtreding van artikel 3 van de Vuurwapenverordening, strafbaar gesteld bij artikel 11 van die verordening.</i>	Gevangenisstraf 20 jaar
18/03/2020	-Verdachte samen met een ander diefstal heeft gepleegd met geweld die de dood ten gevolge heeft -Een vuurwapen voorhanden hebben	Gevangenisstraf 16 jaren	-Doodslag, vergezeld van een strafbaar feit, gepleegd met het oogmerk om de uitvoering van dat feit gemakkelijker te maken of om, bij betrapting op heterdaad, het bezit van het wederrechtelijk verkregen te verzekeren; <i>-Overtreding van een bij artikel 3 van de Vuurwapenverordening gesteld verbod.</i>	Gevangenisstraf 18 jaren
04/03/2020	-Moord; -Moordpoging; -Verboden wapenbezit	Gevangenisstraf 20 jaar	-Doodslag; -Poging doodslag; <i>-Overtreding van het in artikel 3 van de Vuurwapenverordening gestelde verbod.</i>	Gevangenisstraf 13 jaren
11/03/2020	-Doodslag, -Poging doodslag -Verboden vuurwapenbezit	Gevangenisstraf 22 jaren	<i>Overtreding van het gestelde in artikel 3 van de Vuurwapenverordening.</i>	Gevangenisstraf 21 maanden

Bron: rechtspraak.nl

2.2 Wettelijk kader en beleid

Zowel in internationale verdragen als in de nationale wetgeving van Sint Maarten zijn er bepalingen opgenomen voor de veiligheid van burgers waaronder het verbod op het bij zich hebben van een wapen op de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats.¹⁴

Op internationaal niveau is er het verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad die criminaliteitsbestrijdingsmaatregelen bevat voor het voorkomen en bestrijden van illegale vuurwapenhandel/-smokkel en illegaal vuurwapenbezit. Daarnaast is er nationale wet- en regelgeving, zowel op het gebied van strafrecht als bestuursrecht. Het wapenbeleid ziet toe op de bestuurlijke handhaving van de vuurwapenverordening en vuurwapenbesluit waarin bepalingen zijn opgenomen over legale vuurwapenhandel en legaal vuurwapenbezit. Daarnaast zijn er strafbepalingen opgenomen in het Wetboek van Strafrecht die worden toegepast bij vuurwapen gerelateerde delicten. Voor dit onderzoek zijn de volgende verdragen, onderlinge regelingen, protocollen en nationale wetgevingsartikelen en beleid relevant.

2.2.1 Verdrag grensoverschrijdende georganiseerde misdaad

¹⁴ Landsverordening houdende nadere voorzieningen op het stuk van wapens (wapenverordening), AB 2013, GT no. 331.

Voor het bestrijden van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit geldt in Sint Maarten (en het gehele Koninkrijk) het volgende internationale verdrag:

‘Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad’, New York, 15-11-2000 en aanvullend daarop het Protocol tot bestrijding van de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, met inbegrip van delen en onderdelen, en munitie ‘het vuurwapenprotocol’.

Door het ratificeren van dit verdrag heeft Sint Maarten zich verbonden om een reeks criminaliteitsbestrijdingsmaatregelen aan te nemen en in de nationale rechtsorde drie reeksen normatieve bepalingen te implementeren:

- de eerste bepaling heeft betrekking op de vaststelling van strafbare feiten die verband houden met de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens op basis van de eisen en definities van het protocol;
- de tweede bepaling op een systeem van overheidstoestemmingen of -licenties dat bedoeld is om de legitieme productie van en handel in vuurwapens te waarborgen;
- en de derde bepaling betreft het markeren en traceren van vuurwapens.

In verband met het voorgaande biedt het Wetboek van Strafrecht strafbepalingen voor het illegaal vuurwapengebruik en er wordt verwezen naar de Wapenverordening en Vuurwapenverordening in deze (zie voor nationale wetgeving paragraaf 2.2.3). Verder is er een systeem van overheidstoestemmingen tot stand gebracht. Er dient toestemming verkregen te worden van de minister van Justitie ten behoeve van een licentie voor de invoer en doorvoer van wapens en voor het verkrijgen van een machtiging voor vuurwapenbezit.¹⁵ Voorts worden er in Sint Maarten geen wapens geproduceerd waardoor de eis van het markeren van vuurwapens niet van toepassing is. Wel worden alle vuurwapens door de afdeling FO van het KPSM naar het NFI verstuurd om te laten traceren.

2.2.2 Onderlinge regelingen/ Protocollen

In de Rijkswet openbare ministeries van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba is in artikel 33 het volgende opgenomen:

“Onze Ministers voeren overleg over de opsporing en vervolging van grensoverschrijdende criminaliteit en maken afspraken over in ieder geval de personele en materiële inzet voor het beleid ter bestrijding van de grensoverschrijdende criminaliteit”.

Onder grensoverschrijdende criminaliteit wordt in artikel 33, tweede lid de Rijkswet onder meer ‘internationale wapenhandel’ verstaan.

Onderlinge Regeling Versterking Grenstoezicht (ORVG)

In de strijd tegen grensoverschrijdende criminaliteit en als een gevolg van de kwetsbaarheid van Sint Maarten na orkaan Irma neemt Sint Maarten sinds december 2017 deel aan de onderlinge regeling versterking grenstoezicht¹⁶ en bijbehorend protocol met Koninkrijkspartners ter versterking van het grenstoezicht waarvan de looptijd op 31 juli 2021 is verstreken. Ter uitvoering van de maatregelen in de landspakketten¹⁷ zijn de landen in het Koninkrijk op 4 februari 2021 een nieuw protocol ter versterking van het grenstoezicht overeengekomen, zijnde het ‘Protocol inzake de versterking grenstoezicht in de Caribische landen van het Koninkrijk’. Doelstelling van het Protocol is maatregelen te treffen op het gebied van grenstoezicht om bij te dragen aan het tegengaan van grensoverschrijdende/transnationaal georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit in het Koninkrijk door

¹⁵ Landsbesluit ter uitvoering van de artikelen 1, 2, 7 en 10 van de Vuurwapenverordening, AB 2013, GT no. 832

¹⁶ Besluit van de Minister van Justitie van 19 december 2017, nummer 72542, houdende onderlinge regeling van Sint Maarten en Nederland als bedoeld in artikel 38, eerste lid, van het Statuut van Koninkrijk der Nederlanden tot versterking van het grenstoezicht van Sint Maarten (Onderlinge regeling versterking grenstoezicht Sint Maarten).

¹⁷ Maatregel H11 landspakket Sint Maarten. Deze maatregel betreft de verdere versterking van de grensbewakingsdiensten van Sint Maarten.

te investeren in de Caribische landen van het Koninkrijk en de onderlinge samenwerking tussen de diensten te verbeteren.

In de toelichting op het protocol wordt aangegeven dat de Caribische grenzen van het Koninkrijk een rol spelen bij transnationaal georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit, zoals drugsmokkel, illegale immigratie, mensenhandel en mensensmokkel, *wapenhandel* en witwassen. Deze verschillende vormen van transnationaal georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit zouden niet alleen een ondermijnd effect hebben op de rechtsstaat, maar ook op de samenleving in de Caribische landen in het Koninkrijk. Verder hebben de landen de wens uitgesproken om intensief te willen samenwerken op het gebied van de bestrijding van transnationaal georganiseerde en ondermijnende grensoverschrijdende criminaliteit en de verbetering van het grenstoezicht op de luchthavens en aan de maritieme grenzen. Deze samenwerking omvat specifiek: het tegengaan van smokkel, waaronder wapens.

In het protocol is bepaald dat er een voortgangscommissie is die tot taak heeft de voortgang van de implementatie van de plannen van aanpak (m.b.t. het tegengaan van onder andere de smokkel van wapens) te monitoren. Om de voortgangscommissie voor te bereiden wordt er een werkgroep ingesteld.

In het kader van dit protocol is momenteel een aantal departementen en diensten betrokken bij het opstellen van een plan van aanpak voor het versterken van de grens, voor wat betreft justitie zijn het de volgende uitvoerende diensten; Kustwacht, IGD, KPSM, OM en de douane. Anders dan bij het ORVG zit het OM thans ook in de werkgroep. Er was al in het kader van de ORVG, die alleen voor Sint Maarten gold, een plan van aanpak (PvA) geschreven waarin er aandacht was voor onder meer personeel, uniformen en opleidingen. Dit wordt als basis gebruikt voor het nieuw op te stellen plan van aanpak. Het eerdere PvA van Sint Maarten wordt nu ook als voorbeeld gebruikt in de andere landen, bijvoorbeeld met betrekking tot de opzet van een Alphateam. Ook maakt de baseline studie¹⁸ onderdeel uit van het nieuwe PvA.

In het nieuwe plan van aanpak zal er aandacht zijn voor onder meer de begroting, middelen, personeel en opleidingen waarbij elk dienst zijn behoefte kan aangeven. Zo is er bijvoorbeeld bij de douane met name behoefte aan opleidingen. De douane beschikt over 24 aspiranten die nog opgeleid moeten worden. De in het kader van de ORVG gestarte en geplande opleidingen zijn door reisbeperkingen vanwege de Covid pandemie stil komen te liggen. Dit doordat docenten niet lokaal beschikbaar zijn en moeten worden ingevlogen.

Het traject om tot een nieuw PvA te komen is gestart met als eerste een evaluatieoverleg tussen de vertegenwoordigers van Binnenlandse Zaken, het ministerie van Justitie & Veiligheid (Nederland) en de betrokken organisaties van Sint Maarten om de aandachtspunten te bepalen voor het nieuwe gezamenlijke PvA. Inzet is dat het nieuwe PvA gedragen wordt door de uitvoerende diensten. Er is in het JVO afgesproken dat het PvA voor 1 september 2021 af dient te zijn. Verder moet er voor elk land een trekker van het project worden aangewezen. Door de werkgroep is een aantal namen aan de minister van justitie voorgedragen, waaruit een keuze is gemaakt.

De afdeling justitiële zaken van het ministerie maakt ook onderdeel uit van de werkgroep en is betrokken bij het opstellen van het PvA. De (wnd.) SG van het ministerie is ook betrokken uit hoofde van zijn lidmaatschap van het SG-beraad, waarbij het monitoren van de uitvoering van het landspakket is belegd. Net als bij de ORVG draagt Nederland financieel bij. Volgens het ministerie is deze aanpak de beste manier van samenwerken en biedt het de meeste garantie voor succes. Dit omdat er in het verleden afspraken werden gemaakt en deadlines werden afgesproken die voor Sint Maarten niet haalbaar waren en in combinatie met een tekort aan gelden (op voorhand al) niet nagekomen konden worden.

¹⁸ Grip op grenzen conferentie (21 november 2018): "Op verzoek van het JVO is door elk (ei)land, middels een werkgroep bestaande uit experts aan de grens van onder meer: de immigratiedienst, Douane, Kustwacht, Veiligheidsdienst, politie en de Koninklijke Marechaussee, een inventarisatie gedaan van het huidige weerstandsniveau aan de maritieme en lucht grens. In de vorm van het zogeheten 'stoplichtenmodel' zijn de huidige processen, knelpunten en verbeterpunten rondom de grensveiligheid in kaart gebracht. Daarnaast hebben de werkgroepen een baseline opgesteld voor de maritieme grenzen en luchtgrenzen."

Voorts blijven de landen zelf verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van het grenstoezicht overeenkomstig het protocol. Door Sint Maarten is er in dit kader nog geen beleid opgesteld waarin de problematiek van illegale vuurwapens ook aan de orde komt.

Gewijzigde protocol inzake gespecialiseerde recherchesamenwerking tussen de landen van het Koninkrijk

Dit protocol werd op 23 januari 2019 op basis van artikel 57a van de Rijkswet Politie gewijzigd. Volgens artikel 2 van het protocol omvat de recherchesamenwerking de beschikbaarheid van recherchevoorzieningen bij de afzonderlijke politiekorpsen en de verdere ontwikkeling daarvan met het oog op een effectieve rechtshandhaving. Ook de beschikbaarheid van capaciteit en expertise wordt genoemd, mede ter ondersteuning van de recherche van de landen. De samenwerking omvat tevens de verbetering van de gezamenlijke verwerking van recherche-informatie in dit kader, aldus het protocol.

In het 'Beheerplan 2020 Recherche Samenwerkingsteam' (2019) wordt verder toegelicht hoe de samenwerking binnen de politiekorpsen in de (ei)landen vorm wordt gegeven. Binnen elk van de politiekorpsen op de eilanden worden RST-medewerkers te werk gesteld bij de afdelingen zware criminaliteit (zwacri) in gezamenlijke tactische teams. Zij vormen - onder operationele aansturing van de lokale korpschef - met collega's van het betreffende korps een herkenbaar combiteam dat zich richt op de bestrijding van misdrijven die een ernstige inbreuk op de rechtsorde maken. Het uitgangspunt hierbij is dat er vanuit het RST kwaliteit toegevoegd wordt die past bij de vraag van het betreffende korps en die dit samenwerkingsverband sterker maakt. Een op een twinning is desgewenst mogelijk, maar is geen verplichting.

Het team zware criminaliteit onderzoekt onder meer ernstige vuurwapen gerelateerde delicten waarbij vaak van een illegaal vuurwapen gebruik is gemaakt. Met het protocol inzake gespecialiseerde recherchesamenwerking is de recherchesamenwerking in de regio geïntensiveerd. Ter ondersteuning van het team zware criminaliteit op Sint Maarten zijn er op dit moment drie RST'ers ingezet. Twee daarvan zijn in april 2021 begonnen en worden nog ingewerkt, dit omdat de werkzaamheden bij het KPSM anders zijn dan bij de politiedienst in Nederland. Dossiervorming maakt ook onderdeel uit van de ondersteuning en er wordt getracht kennis op dit gebied over te dragen aan de lokale collega's om de kwaliteit van de dossiers te verhogen. Echter door een gebrek aan personeelscapaciteit hebben de lokale collega's onvoldoende tijd om dit op te pakken.

2.2.3 Nationale wetgeving

Het Wetboek van Strafrecht¹⁹ bevat een aantal bepalingen die het gebruik van een vuurwapen strafbaar stelt (artikelen 2:255, 2:273, 2:274, 2:373, 3:9).

In de Wapenverordening, Vuurwapenverordening en Vuurwapenbesluit zijn bepalingen opgenomen die met de toestemming van de minister van Justitie de legitimiteit van de handel en bezit van wapens regelt. Ten behoeve hiervan is er beleid opgesteld (zie paragraaf 2.2.4).

Daarnaast bevatten de Wapenverordening²⁰ (artikelen 1 en 2 lid 9), Vuurwapenverordening²¹ (artikel 3 leden 1 en 2) en het Vuurwapenbesluit²² ook relevante bepalingen met betrekking tot het voorhanden hebben (bezit) van een (vuur)wapen.

Voor de inhoudelijke teksten van de genoemde wetgeving wordt verwezen naar [bijlage 1](#).

De nationale wet- en regelgeving met betrekking tot illegale vuurwapens (handel en bezit) is niet up to date. De wapenverordening dateert uit 1930 en de vuurwapenverordening uit 1931. Alle geïnterviewden geven desondanks wel aan dat de wet- en regelgeving voldoende werkbaar is en dat het in de praktijk genoeg ruimte biedt om de werkzaamheden uit te voeren.

¹⁹ AB 2013, GT no. 2

²⁰ AB 2013, GT no. 331.

²¹ AB 2013, GT no. 183.

²² AB 2013, GT no. 832

De douane deelt mede dat de wetgeving zeer belangrijk is voor de uitvoering van de werkzaamheden. In het kader van ambtelijke toezicht heeft de douane namelijk vergaande bevoegdheden. Zij is bevoegd om alle plaatsen waar zich goederen bevinden te betreden en heeft altijd toegang tot gebouwen en besloten terreinen zoals de haven en luchthaven. De controles van de goederen mag de douane zonder enige verdenking uitvoeren. Vanwege deze bevoegdheden voert het Alphateam samen met de douane (als onderdeel van het Alphateam) willekeurige controles uit. Het Alphateam is afhankelijk van de bevoegdheden die door de wet aan hem zijn toegekend en kan niet zonder reden een doorzoeking doen.

Richtlijn Illegaal Vuurwapen/ munitie bezit²³

Per 1 maart 2015 is de richtlijn 'Illegaal vuurwapen/ munitie bezit' in werking getreden. In de aanwijzing geeft het OM aan dat de beschikbaarheid en het gebruik van vuurwapens de laatste jaren – ook in Sint Maarten – is toegenomen.

“Tevens is een toename te zien van de toepassing van grof geweld. De aanwijzing is één van de maatregelen om hieraan een halt toe te roepen. In de aanwijzing is een richtlijn gegeven voor de strafeisen indien een persoon illegale vuurwapens en munitie voorhanden heeft. Tevens is rekening gehouden met strafverzwarende omstandigheden.”

Deze richtlijn ziet toe op de strafvordering bij het voorhanden hebben van (illegale) vuurwapens en munitie. Het in- of uitvoeren, verkopen, afleveren of verstrekken van vuurwapens en/of munitie valt buiten deze richtlijn. Delicten met betrekking tot het voorhanden hebben van vuurwapens en/of munitie worden primair beoordeeld op basis van de handeling en de globale gevaarstelling van het wapen. De strafeis is hoger bij het bezit van zware wapens. De richtlijn bevat een tabel met de strafeisen

Voor wat betreft de richtlijn van het OM geeft het KPSM aan dat ondanks het bestaan en toepassing daarvan (het volgen van de strafeisen die daarin zijn opgenomen) het KPSM in de praktijk ziet dat personen die veroordeeld zijn toch eerder vrijkomen. Dit zou te maken hebben met een tekort aan celcapaciteit. Hoewel er een prioritering van celruimte voor aan vuurwapen gerelateerde feiten geldt, ontkomt het OM er gezien de beperkte celruimte niet aan om tussen en binnen strafbare feiten te prioriteren. Een voorbeeld hiervan is dat het Alphateam twee verdachten had aangehouden die verdacht waren van betrokkenheid bij de smokkel van 100 kilo aan drugs en zij in bewaring werden gesteld. Echter was er voor de verdere gevangenhouding een gebrek aan celcapaciteit, waardoor beiden werden vrijgelaten. In dit geval waren er geen vuurwapens betrokken, anders zouden ze niet worden vrijgelaten.

De Raad concludeerde in zijn rapport '*Detentiecapaciteit in Sint Maarten*' uit 2013 dat er een tekort aan celcapaciteit was en dat er meer en andere maatregelen nodig waren dan alleen uitbreiding hiervan. De Raad gaf aan:

“De Raad heeft mogelijke alternatieven voor de detentie van delinquenten bestudeerd, en onder andere 'best practices' in de regio onder de loep genomen. Hieruit komt naar voren dat departement overstijgend beleid, gericht op beheersing van risicofactoren als alcoholconsumptie en vuurwapenbezit, en speciale programma's gericht op specifieke doelgroepen als jeugdigen en vrouwen hun vruchten afwerpen.”²⁴

2.2.4 Uitvoering beleid en handhaving wettelijke bepalingen

Wapenbeleid

Binnen de kaders van de huidige wetgeving is het voor bepaalde groepen, onder bepaalde voorwaarden, toegestaan om een vuurwapen(s) in het bezit te hebben. Wapenbezit buiten de kaders van deze wet- en regelgeving en beleid wordt aangemerkt als illegaal wapenbezit.

²³ Aanwijzing in de zin van artikel 5 lid 4 RW OM

²⁴ Raad voor de rechtshandhaving (2013), *Detentiecapaciteit in Sint Maarten*.

Het ministerie speelt een belangrijke rol bij de bestuurlijke handhaving en specifiek voor wat betreft de beoordeling van aanvragen ten aanzien van een wapenvergunning. Een gedegen vuurwapenbeleid met bijbehorend handhavingsmechanisme ter voorkoming of bestrijding van illegaal vuurwapenbezit is derhalve van belang. Sinds 2016 heeft Sint Maarten een geüpdatet (vuur)wapenbeleid over het op legale wijze voorhanden mogen hebben van wapens en munitie. Het beleid dient als toetsingskader voor het afgeven van een wapenvergunning door de minister. De aanvragen worden eerst door een adviescommissie bestaande uit vertegenwoordigers van het OM, het KPSM en de afdeling justitiële zaken van het ministerie beoordeeld waarna de minister geadviseerd wordt. Het is de minister die uiteindelijk beslist en eindverantwoordelijk is voor de besluitvorming de aanvragen en machtigingen c.q. vergunningen (zie paragraaf 2.2.3).

Ten tijde van het schrijven van dit rapport werd het huidige wapenbeleid wederom geëvalueerd en herzien door het kabinet van de minister. Na vaststelling en publicatie van het beleid is het de bedoeling dat erop gehandhaafd zal gaan worden.

The Ministry of Justice herewith makes the following announcement:

The Ministry of Justice is currently evaluating and reviewing the weapon policy that was established in 2016¹. For that reason, all new applications for a weapon license are suspended until the new weapon policy is established and published. This includes, but is not limited to, applications for a firearm and e.g. crossbows, spearguns license.

The Minister wishes to prevent that persons, whose weapons have been registered with the Police and who have proof of having submitted a request for renewal of their weapon license but who, while awaiting a decision on their application are still in possession of their weapon due to the delay in decision making, run the risk of being prosecuted and fined for illegal weapon possession.

Therefore, the Minister grants these persons, from the date of this notice until the date on which a decision is made on their application, but no later than December 31, 2021, an extension of their license to have that weapon in their possession. This extension is deemed to have been granted under the same conditions as under which they have been previously granted a license for the weapon.

The public is hereby informed that anyone who is in possession of a firearm and/or ammunition without an official license, should hand these in at the police station. Also, if a license holder has passed away, the firearm with the ammunition must also be hand in as soon as possible, to the police.

Once the new weapon policy is finalized, the public will be informed via the (social) media and internet (e.g. Government's website).

Philipsburg: March 3, 2021
The Minister of Justice

¹ "Note Wapenbeleid 2016" published in National Gazette of November 25, 2016 and published on the Government's website.

Een knelpunt dat door geïnterviewden is medegedeeld is dat de wetgeving niet juist wordt geëffectueerd (bijvoorbeeld de aanvraag en controle). Als de betreffende autoriteiten zich hier niet aan houden ontstaat er een mogelijke broedplaats voor illegaal wapenbezit. Onder meer het hoofd Justitiële Zaken maakt deel uit van de adviescommissie die volgens het huidige wapenbeleid de minister van advies moet voorzien inzake het wel of niet verstrekken van een wapenvergunning. Het ministerie geeft aan betrokken te zijn bij de aanvraag van een vergunning. Het meldt aanvragers per brief of hun verzoek wel of niet wordt ingewilligd. Een vergunning wordt in eerste instantie voor een jaar verstrekt en het is de bedoeling dat de wapens na die periode in bewaring worden gesteld bij het KPSM totdat een beslissing is genomen inzake de verlenging. In de praktijk ziet het KPSM echter niet hierop toe. Het OM vindt dit ook problematisch. Het KPSM is ook niet in staat om proactief controle acties uit te voeren bij de vergunninghouders wegens een gebrek aan capaciteit. Deze acties zijn van belang omdat dan gecontroleerd kan worden of vergunninghouders bijvoorbeeld een kluis hebben waarin het

vuurwapen wordt opgeslagen. Als hierin niet is voorzien bestaat bijvoorbeeld het risico dat er bij een inbraak het vuurwapen gestolen wordt en in het illegale circuit belandt.

Ook is het ministerie betrokken bij de in- en uitvoer van vuurwapens door middel van het afgeven van consenten (toestemmingsbrief). Zoals in paragraaf 2.2 is aangegeven vindt de invoer, uitvoer, doorvoer of vervoer niet plaats zonder een vergunning, die op aanvraag kan worden verleend door of vanwege de minister van Justitie. Het proces voor de afgifte van vergunningen is altijd een punt van zorg geweest bij het ministerie. Ook het OM is van mening dat de afgifte van vergunningen nog lang niet altijd goed verloopt. Het ministerie geeft aan dat ministers en hun kabinet vaak direct betrokken zijn bij de afgifte en dat betrokkenheid van het ministerie in het proces achterwege blijft. Dit zorgt er bijvoorbeeld voor dat er geen compleet overzicht is bij het ministerie inzake het totale aantal verstrekte vergunningen. Sinds 2014 is er een begin gemaakt om dit proces te verbeteren middels het opstellen van het wapenbeleid. Ook is de voornoemde adviescommissie destijds tot stand gekomen.

Het register - met daarin aantekening van elke door de minister ingevolge het vuurwapenbesluit verleende vergunning - moet door het KPSM worden bijgehouden. De uiteindelijke machtiging/vergunning moet door het KPSM worden afgegeven na betaling van de leges. Ondanks de vaststelling van het beleid, die voor een overzichtelijk proces zorgt, zouden ook vergunningen door ministers zijn afgegeven zonder de vastgestelde procedure te volgen. Het ministerie geeft het voorbeeld waarbij in het verleden een minister opdracht had gegeven aan het KPSM om tachtig machtigen op te maken en aan de minister te verstrekken. De te volgen procedure zou zijn dat het KPSM alle gegevens registreert waaronder het serienummer van het vuurwapen en dat het ministerie de beschikkingen dan opmaakt. In het beschreven geval is dit niet gebeurd, waardoor er geen zicht bij het KPSM noch het ministerie is op hoeveel vergunningen uiteindelijk daadwerkelijk zijn afgegeven en aan wie, aangezien de al dan niet getekende vergunningen nooit door het ministerie zijn ontvangen.

Een van de criteria die op grond van het wapenbeleid getoetst moet worden voor het afgeven van een vergunning is het wettelijk begrip ‘redelijk belang’. Er wordt aangegeven dat het feit dat iemand reeds in het bezit was van een vergunning niet betekent dat de vergunning automatisch verlengd wordt. Dit onder meer omdat het niet altijd duidelijk is hoe het aspect van redelijk belang in het verleden getoetst is en er veranderingen kunnen hebben plaatsgevonden die relevant zijn (bijvoorbeeld gevaar voor misbruik). Ook het jaarplan 2019 van het OM bevestigt dit (zie paragraaf 2.3). Hierin is aangegeven dat vergunningen alleen worden verstrekt als er sprake is van een redelijk belang voor de aanvrager voor het bezit van een vuurwapen, zoals omschreven in het vastgesteld beleid. Daarnaast zou verlenging van de vergunning ook niet meer automatisch worden toegekend, maar wederom worden getoetst aan het redelijk belang.

De opstelling van consenten is sinds september 2020 overgenomen door de afdeling Justitiële Zaken, waardoor zij daar sindsdien een goed overzicht van hebben. Voor wat betreft de machtigingen (Model B) hebben zij alleen zicht op de aanvragen en de in dit kader verstuurd brieven. Bij de vorige minister van Justitie kwam het namelijk voor dat het kabinet de documenten zelf opstelde, waardoor de afdeling daar dan geen zicht op had.

Tijdens het onderzoek is er op gewezen dat er sprake is van een liberale gedachtegang op het eiland voor wat betreft het onderwerp vuurwapenbezit, dat goed overwogen moet worden dat een legaal verkregen vuurwapen de nodige serieuze risico's voor potentieel misbruik met zich meebrengt. Daarom verdient de vergunde kant van vuurwapens ook de nodige aandacht.

Ook zijn er tijdens het onderzoek door bepaalde stakeholders de zorgen geuit over de zogenaamde vrijstellingsregeling waarbij bepaalde groepen, waaronder ministers, zonder een vergunning over een vuurwapen mogen beschikken en wordt gewezen op de mogelijke risico's die hiermee gepaard gaan.²⁵ Dit terwijl er voldoende mogelijkheden zijn om het vuurwapenbezit te reguleren, zoals door middel van het wapenbeleid.

Voorts is er op verzoek van de minister van Justitie in 2020 een notitie door een derde partij opgesteld die een overzicht geeft van het huidige rechtskader en beleid omtrent vuurwapens en is daarin een aantal aandachtspunten beschreven. Vervolgens is er door de minister aan een externe partij de opdracht gegeven om

²⁵ In het Wapenbeleid wordt inzake deze verwezen naar het Landsbesluit houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 2, onder 1, van de Wapenverordening waarin gezagdragers en overig overheidspersoneel worden genoemd die vrijgesteld zijn van het verbod om een wapen bij zich te hebben op de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats.

het wapenbeleid te herzien. De afdeling justitiële zaken is hier niet bij betrokken, maar heeft wel feedback kunnen geven op een aangeleverd concept.

Preventie strategieën

Het ministerie geeft aan dat op het gebied van preventie van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit er geen initiatieven zijn genomen vanuit het ministerie. Er wordt wel aandacht hiervoor gevraagd richting de minister en ook ministerieel breed, want mede vanwege sociaal-economische factoren die verband houden met de problematiek is een interdepartementaal en daarmee integrale (preventieve) aanpak nodig. De minister heeft in het verleden eenmaal overleg gevoerd met de ministers van volksgezondheid, sociale ontwikkelingen en arbeid en onderwijs en aandacht voor het probleem gevraagd, maar geïnterviewden zien dat er door gebrek aan capaciteit, financiële middelen en kennis binnen de ministeries er weinig initiatieven hieruit zijn voortgevloeid.

Vanuit het kabinet van de minister is ten tijde van het schrijven van dit rapport het initiatief genomen om een breed symposium te organiseren waarbij aandacht wordt gevraagd van diverse stakeholders uit verschillende werkvelden voor de problematiek inzake de preventie van jeugdcriminaliteit. Dit onder meer omdat er steeds vaker wapens en drugs op de scholen in beslag worden genomen. Daarnaast zijn er de afgelopen jaar diverse activiteiten ondernomen door onder andere het KPSM voor de jeugd en dan met name gefocust op *awareness* op de scholen. Voorts zijn er bij besluit van de minister van Justitie specifieke gebieden aangewezen waar strenger zal worden gehandhaafd op overlastgevend en crimineel gedrag van spijbelende schoolkinderen en jeugdigen.

De “stop drop n go” campagne daterend uit 2014 was volgens een aantal geïnterviewden vrij succesvol en er werd vorig jaar nog gesproken over een nieuwe actie in die richting, maar dit is niet van de grond gekomen. Ook het KPSM geeft specifiek aan dat de actie – om binnen een bepaalde termijn zonder consequenties illegale (vuur)wapens in te leveren - destijds goede resultaten heeft opgeleverd. Het OM geeft aan dat een dergelijke inleveractie weer een optie zou kunnen zijn, maar wijst er ook op dat het onderwerp gevoelig ligt omdat er destijds consequenties waren gekoppeld aan illegaal vuurwapenbezit na de deadline. Als er wederom een actie gehouden zou worden zijn de diensten op dit moment niet in staat om de consequenties daadwerkelijk uit te voeren en het zou ook kunnen betekenen dat men bij een nieuwe actie op de aangekondigde consequenties terug zou moeten komen. Daarnaast zou er eigenlijk ingezet moeten worden om een cultuurverandering teweeg te brengen zodat mensen geen wapens meer zouden willen hebben. Maar men is ook realistisch en geeft aan dat dit bijna niet te bewerkstelligen is.

De KWCARIB geeft aan dat er in het onderwerp preventie in het algemeen nog te weinig wordt geïnvesteerd, maar dat het wel de bedoeling is dat dit gaat gebeuren. Intern wordt er gewerkt aan communicatieplannen over preventie. Als voorbeeld van een goed preventief initiatief wordt genoemd de berichtgeving van het OM via de media waarbij burgers werden gewaarschuwd voor mensensmokkel. Dit soort (goede) initiatieven die breder toegepast zouden kunnen worden – ook denkbaar in het kader van vuurwapens – worden door KWCARIB besproken met de hoofdofficier van Justitie en de korpschef. Verder wordt er ruimte gezien om de media meer in te zetten voor preventiedoeleinden in plaats van repressieve doeleinden.

Geen van de geïnterviewden blijkt bekend te zijn met de bewustwordingscampagne “Community fight against crime” die onder meer op Facebook en in de lokale krant ‘The Daily Herald’ gepubliceerd werd. Burgers werden onder meer gevraagd om tips over of aangifte van illegale vuurwapens aan het KPSM en de douane door te geven of te doen. Geïnterviewden van het ministerie geven aan dat het mogelijk een initiatief is geweest vanuit het kabinet van de minister van Justitie en dit blijkt ook zo te zijn.

COMMUNITY FIGHT AGAINST CRIME

CALL US **24/7**

WE URGE THE RESIDENTS OF OUR COMMUNITIES TO REPORT ANY CRIME RELATED ACTIVITIES TO THE RESPECTIVE AUTHORITIES MENTIONED. "ALL CALLS WILL REMAIN ANONYMOUS"

STEPS TO A SAFER COMMUNITY:

- ✓ KEEP CLOSE CONTACT WITH YOUR COMMUNITY COUNCIL
- ✓ REPORT CRIMES TO THE RIGHT AUTHORITIES
- ✓ RAISE COMMUNITY AWARENESS
- ✓ FAMILIARIZE YOURSELF WITH YOUR NEIGHBORS
- ✓ JOIN NEIGHBORHOOD WATCH
- ✓ NOTIFY NEIGHBORS OF ANY SUSPICIOUS ACTIVITIES
- ✓ KNOW AND CONTACT YOUR COMMUNITY POLICE OFFICER (CPO)

www.ministryofjustice.sx

LOCAL EMERGENCY CONTACTS

HOW TO PROTECT YOURSELF & COMMUNITY

Police Force	911
• Domestic violence	• Noise pollution
• Illegal weapons & firearms	• Violent crimes
Coast Guard	913
• Illegal vessels entering shorelines	
• Search and rescue	
Immigration	915
• Undocumented immigrants	• Human smuggling
Customs	917
• Contraband:	• Illegal weapons • Illegal medication • Counterfeit goods
	• Money laundering crossing the border • Drugs
Child Protection (Court of Guardianship)	918
• Child(ren) abuse and/ or neglect	

Uit de berichtgeving blijkt namelijk dat in april 2021, op basis van feedback van de vertegenwoordigers van de verschillende districten over de diverse problemen in de wijken, door de minister is besloten een bewustwordingscampagne op te zetten over de manier waarop en onderwerpen waarover met de verschillende justitiële diensten contact gelegd kan worden. Op deze manier zouden de bewoners goed geïnformeerd voorgelicht zijn over hoe zij eventuele problemen kunnen aanpakken en hoe ook zij kunnen bijdragen aan een veiligere gemeenschap. Dit ook omdat het voor de bewoners van essentieel belang is om te weten met welke instanties contact moet worden opgenomen voor een specifieke verantwoordelijkheid.

2.3 Justitiële aanpak

De aanpak van illegale vuurwapens en de wapenhandel is volgens het rapport *'De lading van vuurwapens. Een onderzoek naar de impact van illegale vuurwapens in Nederland'* vanwege de maatschappelijke impact en de faciliterende rol bij georganiseerde criminaliteit niet alleen urgent, maar dient ook uit meerdere componenten te bestaan. De voor dit onderzoek relevante componenten van de aanpak zijn als volgt:

- investeren in een publieke awareness over de brede impact van de handel en het gebruik van illegale vuurwapens;
- inzetten van de amnestiemaatregel bij inleveren, het anoniem kunnen inleveren van wapens en het stimuleren van het doen van aangifte bij diefstal/verlies vuurwapen;
- het anders framen c.q. het geven van een hogere prioriteit aan vuurwapens (en vuurwapendeskundigheid) binnen de opsporing, namelijk als faciliterend voor ernstige vormen van criminaliteit en als interessant voor forensisch sporenonderzoek;
- waar mogelijk binnen opsporingsonderzoeken doorrechercheren op dadergroepen;
- belang van een kwalitatieve en kwantitatieve informatiegestuurde inzet door de opsporing.²⁶

De lokale justitiële aanpak zal onder meer aan de hand van het voorgaande getoetst worden, omdat deze componenten ook zeer goed bruikbaar zijn voor de Sint Maartense situatie.

Er is een aantal uitvoeringsorganisaties op Sint Maarten die belast zijn met de voorkoming en bestrijding (opsporing en vervolging) van illegale vuurwapensmokkel, illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit. Deze zijn allemaal bekend met hun rol en verantwoordelijkheden in dat kader. In het eerdergenoemde rapport van het Caribbean Financial Action Task Force (CFATF) is geconstateerd dat er diverse controlemechanismen zijn die gebruikt kunnen worden door de verschillende organisaties voor een effectieve aanpak van illegale vuurwapens:

- vuurwapenwetgeving;
- protocollen;
- speciale eenheden voor strafrechtelijk onderzoek;
- inlichtingeneenheden;

²⁶ Ferwerda, H, Wolsink, J, van Leiden, I, (2020), De lading van vuurwapens, Een onderzoek naar de impact van illegale wapens in Nederland; Politie & Wetenschap

- gezamenlijke task forces;
- gebruik van scanners in havens;
- grens- en kustpatrouilles;
- willekeurige en gerichte fouilleringen;
- speurhonden voor handvuurwapens en munitie.

In de voorgaande paragrafen zijn met name de eerste twee mechanismen al aan de orde gekomen. In de volgende paragrafen zullen de overige mechanismen (nader) aan de orde komen. Deze worden daar waar relevant per uitvoeringsorganisatie uitgelicht, waarbij ook de justitiële aanpak wordt beschreven.

2.3.1 Openbaar Ministerie

De beleidsplannen van het OM bieden inzicht in de prioriteitsstelling voor de justitiële aanpak van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapen bezit.

Perspectief op de criminaliteitsbestrijding 2016-2021

In het 'Perspectief op de criminaliteitsbestrijding 2016-2021' van het OM wordt ingegaan op de doelstellingen van het OM inzake de criminaliteitsbestrijding. Er worden drie strategische pijlers daarin genoemd waaronder de (door) ontwikkeling van een integrale aanpak. Het OM stelt dat de economische realiteit in de landen de komende jaren geen noemenswaardige verandering zouden ondervinden. Het uitgangspunt zou daarom zijn dat met dezelfde (personele en geldelijke) middelen er méér gedaan moet worden. Een strategie zou moeten worden ontwikkeld waarmee de slagkracht van de handhavingsaanpak structureel en over de gehele linie wordt vergroot, zowel in termen van repressie als preventie.

Volgens het OM is een integrale aanpak voor de rechtshandhaving onontbeerlijk voor het realiseren van de doelstellingen. Een integrale aanpak houdt in dat de organisaties binnen justitie met verschillende disciplines gemeenschappelijke doelen en ambities stellen en onderling samenwerken om deze te verwezenlijken. Concreet zou dat betekenen dat er optimaal gebruik wordt gemaakt van elkaars expertise, capaciteit en/of bevoegdheden en het delen van informatie. Een voorbeeld uit 2018 van een integrale aanpak specifiek gericht op het onderwerp wapens is de samenwerking tussen de Immigratiedienst, de douane, de Marechaussee, de Kustwacht en de Marine in de strijd tegen de instroom van zware wapens op Curaçao. De organisaties komen op een regelmatige basis bij elkaar.²⁷

Bestudering van het jaarplan van het OM leert dat voor het stellen van de prioriteit en daarbij behorende acties voor 2021 met name gekeken is naar de verschillende rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving uit 2019, JVO-ontwikkelingen en naar de aard en omvang van de criminaliteit zoals die bleek uit de behaalde resultaten van de afgelopen 2 jaar. Daarnaast wordt er door het OM rekening gehouden met de verschillende initiatieven die in het kader van de wederopbouw van Sint Maarten zijn ontplooid.

Het OM geeft aan dat er in het kader van de integrale samenwerking in 2021, behalve met de gevestigde opsporingspartners, KPSM, RST, Douane, Kustwacht, KMar, nog meer de samenwerking zal worden gezocht met de bestuurlijke- en private partners. Deze samenwerking wordt door het OM gelabeld als informatie gestuurd werken. Dit allemaal met de bedoeling dat er gezamenlijke interventie- en preventiestrategieën worden ontwikkeld.

Voorts heeft het parket voor 2021 de volgende prioriteiten gesteld per strategie, zijnde de integrale aanpak op het gebied van:

- jeugd- en jongvolwassenen problematiek
- huiselijk geweld
- slachtofferhulp
- mensenhandel/mensensmokkel

²⁷ Terugdringen van vuurwapens op Curaçao hoofdtak voor PG | Caribisch Netwerk (ntr.nl)

- financiële criminaliteit

Gelezen de prioriteiten van het OM kan gesteld worden dat vuurwapenhandel en vuurwapencriminaliteit als zodanig niet apart geprioriteerd zijn voor 2021.

Vervolgingsbeleid

Overeenkomstig het geldende beleid van het OM wordt eenieder waarbij het bezit van een vuurwapen wordt aangetroffen waarvoor geen machtiging is verleend, aangehouden en in verzekering gesteld. Het OM vervolgt al het vuurwapenbezit en dringt aan op doorzoekingen, zodat de wapens uit het verkeer kunnen worden genomen. Daarnaast eist het OM vrij strenge straffen. Op basis van de oriëntatiepunten van het Hof heeft het OM zijn richtlijn voor vuurwapenbezit ingericht en zijn de strafeisen bepaald. Volgens het OM is er een periode geweest dat het Gerecht in Eerste Aanleg lagere straffen toebedeelde dan hun eigen oriëntatiepunten. Het OM is bij die zaken met succes in beroep gegaan; in hoger beroep heeft het Hof ook daadwerkelijk hogere straffen opgelegd. Thans hanteert het OM nog immer de oriëntatiepunten als uitgangspunt en wordt altijd het gevaar voor de maatschappij en de onveiligheid benadrukt in de zaken. In de vonnissen in eerste aanleg worden nu volgens het OM ook weer richtlijn conforme straffen opgelegd.

Door het OM en het KPSM wordt prioriteit gegeven aan het opsporen en vervolgen van vuurwapendelicten. Het KPSM geeft aan dat ondanks de eerdergenoemde richtlijn en de prioritering van zaken, de executie van de straffen een groot knelpunt vormt. Hierdoor komen gedetineerden eerder vrij en belanden zij weer in het criminele circuit. De beschikbare detentiecapaciteit is (nog steeds) een probleem. Dit betekent dat het OM noodgedwongen personen niet in voorlopige hechtenis kan nemen of dat ze heen moeten worden gezonden. Het ministerie en het OM geven te kennen dat om de overbevolking in de Pointe Blanche gevangenis te managen ze begonnen zijn met het toepassen van (zeer) vervroegde VI. Dit betekent dat gedetineerden voor een minder lange periode vast zitten dan waarvoor zij veroordeeld zijn. Risico hierbij is dat ook gedetineerden van ernstige vergrijpen op een gegeven moment vrijgelaten moeten worden om plek te maken voor andere gedetineerden van ernstige vergrijpen. Voor het capaciteitsprobleem is een werkgroep genaamd 'heenzendoverleg' in het leven geroepen waar de Stichting Justitiële Inrichtingen Sint Maarten (SJIS), het ministerie, de gevangenis en het OM deel van uitmaken. Bij het toekennen van vervroegde VI wordt rekening gehouden met:

- De ernst van het feit
- De omstandigheden van het geval

Voor wat betreft vuurwapendelicten worden deze als zeer ernstig aangemerkt en als zodanig meegewogen in het al dan niet toekennen van VI.

Het OM schat in dat ongeveer 80% tot 90% van de gedetineerden in de Pointe Blanche gevangenis veroordeeld is voor vuurwapenbezit dan wel vuurwapengeweld. Echter wordt het hoofddelict en niet altijd het vuurwapenbezit ten laste gelegd, ook al was dit ook aan de orde. In het kader van cijfers komt dit dan niet naar voren. Voorts wordt er aandacht voor het onderwerp illegale vuurwapens gevraagd door het OM in de driehoekvergaderingen met de minister van Justitie en het KPSM. Het OM wijst erop dat het hierin een partner is en niet de drijvende kracht, hetgeen is volgens hem aan het ministerie.

De overige bevindingen over het OM zullen in de paragrafen 2.3.2, 2.3.3 en 2.3.4 aan de orde komen, omdat deze verweven zijn met de aanpak beschreven bij de andere genoemde diensten.

2.3.2 KPSM

Het KPSM werkt informatie gestuurd. Politieambtenaren van het KPSM voeren waar zij redelijkerwijze een vermoeden hebben dat er op een plaats (vuur)wapens aanwezig zijn een huiszoeking uit om deze in beslag te nemen. Het KPSM beschikt over een strategisch analist die toegang heeft tot alle onderzoeken en in staat is om informatie over trends aan zowel het management als op verzoek van de teams te verstrekken, bijvoorbeeld inzake het gebruik van zendmasten en telefoons, de wijken met de meest voorkomende incidenten of de gemiddelde leeftijd van verdachten. Binnen het KPSM zijn er drie speciale eenheden voor strafrechtelijk onderzoek die, afhankelijk van het delict, specifiek vuurwapen gerelateerde delicten onderzoeken; het team zware criminaliteit (Team Zwacri), het Alphateam en de Special Unit Robberies (SUR). De teams en de info-desk nemen elke dag deel aan een briefing waar informatie wordt uitgewisseld.

Geïnterviewden van het KPSM geven aan dat mede gezien de problematiek met wapens er vroeger een multidisciplinair team was bestaande uit onder andere het KPSM en de douane waarin de bevoegdheden werden gecombineerd en auto's werden gecontroleerd. Nu wordt er door het Alphateam met onder andere de douane en KWCARIB samengewerkt bij controles in de haven en op de luchthaven. Er vinden geen controles gericht op illegale vuurwapens plaats op de openbare weg door het KPSM omdat het daartoe niet bevoegd is zonder een redelijk vermoeden. Wel is er in de wet de mogelijkheid om een zogenaamd 'hotzone' te creëren op basis waarvan dergelijke acties plaats kunnen vinden. Het OM kan hiervoor, op aangeven van het KPSM, toestemming te geven. Dit heeft volgens een geïnterviewde van het KPSM echter weinig zin omdat illegaal vuurwapenbezit op het eiland niet geconcentreerd maar verspreid is, waardoor het moeilijk is om een specifiek gebied aan te wijzen. Ook is het een vereiste dat een dergelijke actie bekend gesteld moet worden in de media. Dit zou dan de pakkans verkleinen en daarmee het doel ondergraven. Het zou daarentegen mogelijk wel een preventief effect kunnen hebben.

Er zijn op dit moment vanuit het KPSM – naast de geïntensiverde aandacht in het schoolgebied - geen specifieke initiatieven gaande op het gebied van jeugd en illegale vuurwapenbezit door hen. Dit ondanks de zorgen die worden geuit over deze groep. De SUR ziet de trend dat steeds meer jongeren betrokken zijn bij (gewapende) overvallen. Op verzoek van het OM zouden de SUR en het Team Zwacri een analyse opstellen over de jeugdproblematiek maar wegens een gebrek aan capaciteit is dit niet gerealiseerd. Verder wordt de relatie tussen het KPSM en het OM door het KPSM als grotendeels goed omschreven. Af en toe is er sprake van meningsverschillen tussen de officieren en het KPSM, echter indien nodig kan het opgeschaald worden naar de hoofdofficier, aldus geïnterviewden.

Team Zware Criminaliteit

Aanpak

Vroeger was er binnen het KPSM sprake van een apart team voor drugs en wapens, maar het bestaat sinds de reorganisatie van het KPSM in 2010 niet meer. Het Team Zwacri is hiervoor in de plaats gekomen. Het Team Zwacri is onder meer belast met het doen van onderzoek naar zaken die verband houden met illegaal vuurwapenbezit/-geweld, zoals moordzaken, en opereert op zaaksniveau. Zoals aangegeven werken het informatie gestuurd en kan alleen op basis van informatie acteren. De informatie over mogelijke illegaal vuurwapenbezit komt onder meer binnen via de CID of de info unit. De informatie wordt aan het Team Zwacri verstrekt middels een pv. De pv's worden zo snel mogelijk maar in ieder geval binnen twee weken afgehandeld gezien de verkregen informatie.

Het komt ook voor dat informatie tijdens een onderzoek binnenkomt. Er wordt dan gekeken of de informatie veredeld kan worden. Gemiddeld komen er een of twee pv's om de twee maanden binnen. Sinds 2021 tot aan juni zijn er ongeveer 24 CID-pv's binnengekomen. Het OM geeft aan dat er regelmatig contact wordt gelegd met de piket-officier over mogelijke signalen of CID-pv's waarop het KPSM wil acteren. Er is geen zicht bij het OM op pv's die mogelijk blijven liggen bij het KPSM op de basis dat de informatie niet betrouwbaar is of omdat er geen capaciteit beschikbaar is.

Afhankelijk van de kwaliteit/betrouwbaarheid van de informatie wordt erop geacteerd, maar dit leidt niet altijd tot een vondst. Een knelpunt is vaak het vinden van de juiste locatie. Soms is de informatie te beknopt waardoor het Team Zwacri meer informatie van de bron via de CID moet proberen in te winnen. Dit is niet altijd succesvol en moet er geprobeerd worden op een andere manier achter de informatie te komen. Er wordt ongeveer een keer per maand een pand doorzocht. Het OM deelt mede dat er veel werk zit in een doorzoeking, omdat het forse operaties zijn die veel inzet vergen. Niet alleen het Team Zwacri wordt ingezet, maar ook het arrestatie team gezien het potentieel vuurwapengevaar. De werkzaamheden bestaan onder andere uit het veilig stellen van de omgeving.

Het onderzoeksdossier van een zaak dient van de nodige kwaliteit te zijn om verdere behandeling door het OM te faciliteren. Bij de registratie van zaken wordt notitie gemaakt van het wapen, het soort misdrijf en de zaaknaam. In het geval er (vuur)wapens in beslag worden genomen worden die overgedragen aan de afdeling

FO van het KPSM. Zij dragen zorg voor de registratie van de wapens en de verdere afhandeling zoals doorzending naar het Nederlands Forensisch Instituut voor ballistiek en/of DNA-onderzoek. Het Team Zwacri ontvangt altijd een kopie van het rapport voor het dossier.

Prioritering

Het KPSM geeft aan dat zaken geprioriteerd worden op basis van hoe zij binnenkomen en op basis van de afhandeling van voorgaande zaken. Er wordt getracht om zaken zo snel mogelijk (binnen 3 dagen) op te pakken. Gezien het soort en de zwaarte van de zaken kan dit niet worden gedaan aan de hand van een vastgestelde lijst. Het komt namelijk ook voor dat het team zaken moet laten vallen vanwege nog ernstiger zaken zoals een moordzaak. Als er een moord binnenkomt is dit automatisch een prioriteit-1 zaak (hierna ook prio 1). Als prioriteit 1 zaken zijn aangemerkt: moord/doodslag, verkrachting en overvallen (bruut geweld, gebruik vuurwapens). Informatie met betrekking tot illegale vuurwapens wordt ook als prio-1 behandeld, dit omdat het hebben van een illegaal vuurwapen door individuen kan leiden tot moordgevallen of overvallen. Er wordt echter in de praktijk geprobeerd om een balans te vinden bij het oppakken van zaken met betrekking tot drugs en illegale vuurwapens. Als het Team Zwacri onvoldoende capaciteit heeft dan wordt een andere afdeling met de zaak belast. Volgens het KPSM geeft het OM ook prioriteit aan zaken met betrekking tot vuurwapens en is het OM van mening dat er zo snel mogelijk geacteerd moet worden op informatie over een mogelijk vuurwapen. Het OM bevestigt het voorgaande en deelt mede dat het ook de indruk heeft dat het KPSM, naast het OM, het bestrijden van illegale vuurwapens prioriteert.

Samenstelling

Volgens het KPSM is er officieel 30 fte voor het team gereserveerd. Echter bestaat het team momenteel uit 9 medewerkers inclusief 3 RST'ers en de teamleider. Een medewerker is dossiervormer (RST) en de overige 7 medewerkers voeren de onderzoeken uit. De RST'ers zijn beschikbaar gesteld in het kader van het eerdergenoemde protocol inzake gespecialiseerde recherchesamenwerking. Op dit moment wordt er vrijwel alleen gewerkt aan moord en doodslag zaken. Er wordt gesteld dat het minimale aantal fte voor het Team Zwacri 15 mensen zou moeten zijn, dit om de continuïteit in de afhandeling van zaken te kunnen garanderen en meer afwisseling in de werkzaamheden te creëren. Het team zou dan beter in staat zijn om langlopende zaken (moord, vuurwapens en verdovende middelen) die langer dan een jaar duren te onderzoeken. Met voldoende capaciteit zou het ook mogelijk zijn om binnen het team verschillende specialisaties, waaronder vuurwapengerelateerd, te hebben.

Volgens het KPSM wordt het belang van een apart/gespecialiseerde team (flexteam) voor het bestrijden van wapens en drugs thans ingezien en is het nog steeds de bedoeling om een dergelijk team op te zetten, maar er wordt ook op gewezen dat dit niet van de grond komt vanwege een gebrek aan geld en capaciteit. Een flexteam zou mogelijk uitkomst bieden voor een meer gefocuste aanpak van het illegale vuurwapenbezit in Sint Maarten. Voor het opzetten van een dergelijk team moeten wel de nodige protocollen en regels aanwezig te zijn. Een flexteam zou zaken van vuurwapens en drugs kunnen onderzoeken. Het idee bestaat ook om een multidisciplinair team op te zetten met de douane en KMar. Hier komt meer vaart in door de implementatie van het landspakket.

Het OM geeft aan dat al lang bekend is dat het KPSM volstrekt niet over voldoende financiële en personele middelen beschikt. Het personeel werkt keihard en gezien de financiële situatie van land Sint Maarten mogen slechts beperkt overuren gedraaid worden. Door een geïnterviewde van het KPSM wordt aangegeven dat door het gebrek aan voorgenoemde basismiddelen een aantal middelen door het RST beschikbaar zijn gesteld. Het KPSM beschikt over gespecialiseerde honden voor onder meer het opsporen van vuurwapens. Een van deze honden gaat binnenkort met pensioen. Wegens gebrek aan financiën wordt de hond niet vervangen.

Resultaten

Een geïnterviewde van het KPSM geeft aan dat er vier moorden zijn geweest tot juni 2021 en dat er best veel aanhoudingen verricht zijn in 2019 en 2020 op het gebied van overvallen en geweld gerelateerde delicten waardoor bepaalde vrienden/ groeperingen die in de wat oudere generatie vallen (30 tot 50-jarigen)

vastzitten. De jongeren springen in het daardoor ontstane ‘gat’ en nemen de leiding of worden ingezet voor criminaliteit. Verder wordt er aangegeven dat de politie helaas achter de feiten aan loopt voor wat betreft deze problematiek en is het de hoop dat er op korte termijn resultaten behaald kunnen worden. Het vuurwapengebruik/bezit is namelijk hoog. Het probleem zou aan de grens liggen, ‘de havens moeten worden dichtgetimmerd’, observeert een geïnterviewde. De aandacht van de betreffende autoriteiten moet meer gericht worden op de haven en de binnenkomende boten. De douane is niet in staat om effectieve (handmatig) controles uit te voeren gezien de hoeveelheid aan vrachtcontainers die de haven binnenkomen, waardoor mogelijke illegale vuurwapens niet worden onderschept en op straat terecht komen. Het Team Zwacri draait al op het maximum en er moet meer capaciteit te komen om de aanpak slagvaardiger te maken. Daarnaast is het noodzakelijk dat het over de juiste informatie beschikt voor het uitvoeren van acties.

Het OM beoordeelt de aanpak door het KPSM als goed, zeker gegeven de beschikbare capaciteit en stelt verder dat er niet meer gevraagd kan worden van het KPSM dan dit. Meerdere geïnterviewden van het KPSM zijn van mening dat er behoefte is aan een apart team voor vuurwapens gezien de ernst van het probleem. Het OM geeft ook aan dat het team Zwacri uitgebreid moet worden zodat meer in de diepte gekeken kan worden naar grensoverschrijdende criminaliteit en er de gelegenheid is om langere onderzoeken te draaien. Verder wordt er aangegeven dat het RST deze functie al tot op zekere hoogte vervult maar dat de wens is dat het KPSM zelf hiertoe in staat is. Een geïnterviewde van het KPSM meent dat het inderdaad een gemis is dat grotere onderzoeken niet door het KPSM geheel zelfstandig verricht kunnen worden. Dit omdat zij veel kennis en kunde in huis hebben en snel in staat zijn om belangrijke relaties te leggen.

Special Unit Robberies

Aanpak

In het inspectierapport van de Raad²⁸ uit 2015 is in relatie tot het gebruik van vuurwapens voor het plegen van overvallen en de aanpak daarvan het volgende vermeld:

“Vanaf 2012 zijn in de jaarplannen van het OM op basis van de CBA geweldsdelicten, waaronder overvallen, geprioriteerd. In het jaarplan 2013 staat dat het gebruik van geweld in combinatie met geweldsdelicten een voortdurend zorgpunt is op Sint Maarten. Tevens staat er in het plan dat het benoemen van een speciale officier van justitie voor de Special Unit Robberies dienstig kan zijn aan het verhogen van de effectiviteit van de opsporing. In het jaarplan 2014 wordt het gebruik van vuurwapens als extra zorgpunt benoemd. Door de enorme impact van geweldsdelicten verdient de opsporing ervan hoge prioriteit. Verder wordt aangegeven dat de politie in de loop der jaren met de SUR een goede eenduidige werkwijze heeft opgebouwd, terwijl het SUR-team weet wie de criminelen zijn die doorgaans de genoemde misdrijven plegen. Volgens het OM maakt dit de unit effectief.”

De SUR is het specialistische overvallenteam van het KPSM. De teamleider SUR geeft aan dat de werkwijze van de SUR hetzelfde is gebleven als ten tijde van het eerdere onderzoek van de Raad en beschrijft de aanpak als volgt. Wanneer er een overval wordt gepleegd gaat dit vrijwel altijd gepaard met een vuurwapen. De melding komt meestal via de centrale post van het KPSM ter kennis van de SUR. De SUR gaat direct ter plaatse bij het plaats delict en indien er een of meerdere slachtoffers zijn gaat een medewerker ook direct naar het ziekenhuis om belangrijke informatie te vergaren. Verder wordt er zoveel mogelijk bewijs verzameld, ook ten aanzien van het gebruikte vuurwapen zoals bijvoorbeeld hulzen. Dit is belangrijk voor het onderzoek zodat er op een later tijdstip mogelijk verbanden gelegd kunnen worden. De SUR werkt voornamelijk incidentgericht, maar het komt ook wel eens voor dat er projectmatig gewerkt wordt. Geïnterviewde geeft aan dat dit onlangs het geval was bij een reeks overvallen op juweliers. Voorts vindt er dagelijks een briefing plaats waarbij alle hoofden van alle afdelingen van het KPSM zijn betrokken, waaronder SUR, FO, Algemene Recherche, de afdeling zeden en het Alphateam.

In het geval er (vuur)wapens in beslag worden genomen dan worden dezen net als eerder bij het Team Zwacri weergegeven overgedragen aan de afdeling FO voor de verdere afhandeling. Dit soort onderzoeken worden door de geïnterviewde als waardevol bestempeld. Het soort vuurwapen dat gebruikt is wordt vermeld in het

²⁸ Raad voor de rechtshandhaving (2015), Aanpak van de bestrijding van overvallen.

(aangifte) PV. De afdeling SUR heeft geen apart registratie systeem voor het aantal en soort wapens die gebruikt zijn bij overvallen, maar dit kan wel opgezocht worden in de dossiers. Alle wet- en regelgeving, werkwijzen en procedures zijn voor alle teamleden toegankelijk via het intranet. Ook wordt er dagelijks updates via de mail verstrekt. Het is de bedoeling dat het personeel zelf het initiatief neemt om de informatie te raadplegen en op de hoogte te blijven van alles.

Met de officier van justitie is er dagelijks fysiek of telefonisch contact over zaken. De samenwerking met de officier wordt door de teamleider SUR als goed omschreven. Er wordt aangegeven dat zij de nodige ruimte krijgen om de zaken op te lossen en dat er goed wordt meegedacht met het team door de officier. De korte lijnen met de officier is ook te danken aan het feit dat zij een klein team vormen.

Er wordt ook samengewerkt met andere afdelingen binnen het korps. De SUR heeft zelf geen toegang tot andere onderzoeken binnen het KPSM. De analist heeft wel een helicopterview over alle zaken en kan zodoende verbanden leggen. Voor wat betreft analyses doet het team dan ook een beroep op de algemene analist werkzaam bij de info-unit. Zo zijn bijvoorbeeld de overvallen in St. Peters in kaart gebracht waarbij er gekeken is naar onder meer het soort kleding dat de daders droegen, het soort (vuur)wapens dat zij hebben gebruikt en naar de informatie op basis van de gebruikte telefoons.

Daarnaast is er een goede samenwerking tussen de SUR en de Franse collega's. In het geval de SUR informatie nodig heeft over de luchthaven dan verlopen de contacten via het Alphateam. Al het contact verloopt op basis van behoefte. In het geval concrete informatie voorhanden is, bijvoorbeeld dat een groep of personen die betrokken zijn bij gewapende overvallen mogelijk willen vluchten naar bijvoorbeeld Saint Kitts, dan wordt het betreffende land of de douane ingelicht. Verder worden er indien nodig ook gewenste internationale aanhoudingen doorgegeven en wordt er ook gebruik gemaakt van de zogenaamde internationale watch list.

Prioritering

Zoals aangegeven bestaat de SUR uit een klein team, waardoor steeds de meest recente overval domineert en eerst in behandeling wordt genomen om de sporen veilig te stellen. Vervolgens is het afhankelijk van de zwaarte van het delict en de haalbaarheid van de zaak (bijvoorbeeld wel of geen dader in beeld) welke zaak als eerste wordt opgepakt.

Samenstelling

De SUR bestaat officieel uit 4 fte en beschikt niet over een eigen analist. Volgens de teamleider SUR is er sprake van een groot capaciteitstekort. Er heeft voor zover geïnterviewde bekend is geen evaluatie van de capaciteit van de SUR plaatsgevonden. Daarnaast zijn er ook collega's vertrokken naar andere afdelingen.

Het KPSM geeft aan dat tenminste 4 à 5 extra fte nodig is, gezien het grote aantal overvallen. Bij elke overval moet namelijk telkens een team ingezet worden om onder meer beelden, vluchtroutes, sporen (DNA; vingerafdrukken) veilig te stellen. In tegenstelling tot het Team Zwacri is er geen verzoek gedaan voor tijdelijke bijstand van het RST of de KMar bij de SUR. In het verleden heeft de SUR ondersteuning gehad van de KMAR, maar omdat dit niet overeenkomstig het afgesloten protocol was is dit stopgezet. De KMAR medewerkers zijn toen bij de Unit Mensenhandel/Mensensmokkel en het Alphateam ingezet. De SUR heeft laatst wel voor een periode van twee weken bijstand gekregen van een nieuwe ploeg agenten, maar deze daarna ingezet bij de straatdienst om daar meer ervaring op te doen. Er zijn momenteel geen verzoeken voor bijstand mogelijk, maar er zou wel tijdelijk geruild kunnen worden. Daarnaast wordt de SUR indien nodig bij grotere onderzoeken regelmatig bijgestaan door ervaren collega's.

De teamleden van de SUR beschikken allemaal over een recherche opleiding, maar niet over specifieke specialistische kennis. Geïnterviewde merkt hierbij op dat er veel wordt geleerd 'on the job'. Daarnaast heeft het team in 2021 deelgenomen aan een digitale opleiding. In 2020 heeft ook een collega deze training gehad. Er staat momenteel nog een opleiding dossiervorming in de planning, maar deze heeft nog niet plaats kunnen vinden.

Verder worden de dienstauto's gedeeld met andere afdelingen en zijn voldoende. Ook is het kantoor volgens een geïnterviewde goed opgeknapt. Ook heeft het team alle minimale benodigdheden om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren.

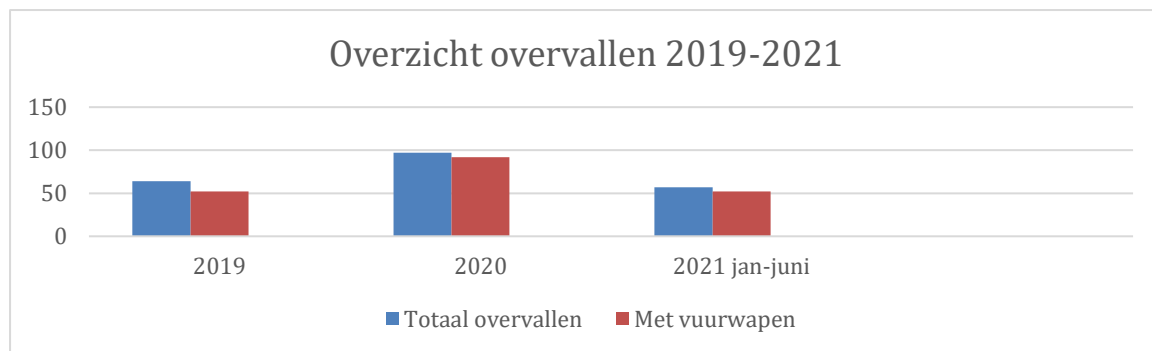
Resultaten

Het aantal overvallen is volgens de SUR na orkaan Irma in 2017 afgenomen, echter ziet het team sinds 2021 weer een stijging. In het eerste half jaar van 2021 zijn er al ruim 50 overvallen geregistreerd (zie tabel 7), waarvan inmiddels 17 zaken zijn opgelost. Het hoge oplossingspercentage heeft te maken heeft met een groep die verantwoordelijk was voor meerdere overvallen op juweliërs. Deze zaken zijn met het oppakken van de daders in een keer opgelost. Momenteel zijn er minder overvallen op juweliërs dan voorheen. In het verleden waren er veel overvallen op Chinese supermarkten en casino's. Nu is de top drie meest voorkomende overvallen waarbij een vuurwapen wordt gebruikt als volgt:

1. Juweliërszaken;
2. Het wegnemen van scooters;
3. Het wegnemen van juwelen van personen.

Verder wijst de geïnterviewde van de SUR erop dat de daders van overvallen die vervolgd worden hoge straffen toebedeeld krijgen.

Tabel 7. Aantal gepleegde overvallen 2019 -2021

Bron: KPSM

Alphateam

Aanpak

Het Alphateam is een gezamenlijke taskforce werkzaam op het gebied van grensoverschrijdende criminaliteit die binnen de besloten ruimte (vertrekhal) van de luchthaven en in de zeehaven opereert. Op de luchthaven en in de haven wordt dezelfde aanpak gehanteerd. Het Alphateam is aan het begin van het jaar gestationeerd geweest in de haven, maar door een grote vangst op de luchthaven en een gebrek aan capaciteit konden zij daar niet meer gestationeerd blijven. Er is wel een Mobile Control Unit op de haven geplaatst van waaruit gewerkt kan worden indien nodig. Buiten de besloten gebieden moet er sprake zijn van een redelijk vermoeden en dient er eerst overleg plaats te vinden met het OM om te kunnen handelen (benaderen en gericht fouilleren).

Het Alphateam gaat niet proactief op zoek naar illegale goederen, waaronder illegale vuurwapens, omdat de douane met betrekking tot de invoer- en uitvoer als eerste aan zet is. Het Alphateam draait met name alleen korte onderzoeken naar onder meer illegale goederen waaronder drugs. Alle onderzoeken van langdurig aard worden aan het Team Zwacri overgedragen. Meerdere geïnterviewden vinden dit een gemis omdat er voordeel valt te halen uit onderzoeken met een lange adem die meer inzicht kunnen bieden in de herkomst van de goederen (waaronder illegale vuurwapens) en de georganiseerde groeperingen. De douane beschikt niet over een eigen onderzoeksteam. In het geval zij indicaties heeft voor een onderzoek wordt het eerst aan de divisie opsporing van het KPSM overgedragen. In overleg met het OM en het KPSM kan het onderzoek aan het Alphateam worden toegewezen.

Samenstelling

Het Alphateam bestaat in totaal uit 25 fte inclusief de teamleider en een twinningspartner van het KMar. Er is sprake van een onderzoeksteam en een flexteam met verschillende disciplines; 6 KMar, 2 K9 speurhonden, 1 douanier en 1 Kustwachter. Verder zijn er 6 teamleden (KMar) die maandelijks rouleren tussen de eilanden Saba en St. Eustatius. Verder is er ook een documenten expert beschikbaar gesteld aan het team door het KMar.

Het team kan gebruik maken van de bevoegdheden van de douane, maar dit is niet altijd haalbaar vanwege een gebrek aan capaciteit. In het verleden maakte de Immigratie en Grensbewaking Dienst (IGD) ook onderdeel uit van het Alphateam. Dit werd als waardevol gezien omdat er dan een directe lijn was met de luchtvaartmaatschappijen. De huidige afwezigheid van de IGD levert volgens de teamleider van het Alphateam niet direct een knelpunt op omdat er nog steeds goed contact is met de collega's van de IGD. Echter bestaat de wens dat de IGD weer deel zal uitmaken van het team.

Verder zijn de werkruimtes op de luchthaven niet ideaal omdat zij te gehorig en krap zijn en ook mede gezien de huidige Covid maatregelen. Vanwege het gebrek aan ruimte op de luchthaven is het onderzoeksteam in het politiebureau te Simpsonbay gevestigd, maar daar is het niet ideaal vanwege voorgenoemde maatregelen. Daarnaast heeft het de beschikking over drie dienstauto's waarvan twee van het KPSM en 1 van de KMar.

Prioritering

Op dit moment komen er niet veel zaken binnen bij het Alphateam. Geïnterviewde meent dat dit te maken heeft met het feit dat de smokkelroutes nu bekend zijn en omdat er relatief veel aanhoudingen zijn verricht. Echter vinden de illegale verzendingen nog steeds plaats, maar niet in grote hoeveelheden als voorheen. Recentelijk was er wel sprake van twee grote onderzoeken over drugs en vuurwapens.

Zoals eerder aangegeven draait het Alphateam alleen korte onderzoeken (incidentele zaken), de zogenaamde 6 uurszaken. Het onderzoeksteam is in principe belast met het uitrecheren van zaken maar draait incidenteel een projectmatig onderzoek waarvoor het in eerste instantie zes weken de tijd krijgt maar verlenging is mogelijk. Voor verlenging is toestemming van het divisiehoofd KPSM nodig en het verzoek moet bij de stuurgroep worden ingebracht. Het OM geeft aan dat sommige onderzoeken niet altijd de gewenste informatie opleveren, maar dat de restinformatie wel waardevol kan zijn en dat daar juist ook behoefte aan is. Dit betekent dat er een goede prioritering/selectie van zaken moet plaatsvinden, ook gezien de beschikbare capaciteit.

Resultaten

De resultaten van het Alphateam zijn sterk afhankelijk van de samenstelling van het team. Vanwege het multidisciplinaire karakter van het team zijn de bevoegdheden breed. Volgens de geïnterviewde is de uitdaging alleen de capaciteit van de verschillende disciplines binnen het team en dan met name de douane en de afwezigheid van de IGD. Een douanier heeft controlebevoegdheid en kan dus controles uitvoeren zonder een redelijk vermoeden. Voor de overige disciplines geldt een redelijk vermoeden. Met meer capaciteit van de douane kunnen er dus meer controles worden uitgevoerd. Geïnterviewde geeft ook als een optie voor het oplossen van dit knelpunt aan dat de minister de betreffende ambtenaren kan uitrusten met bijzondere taken en of bevoegdheden (onbezoldigde opsporingsambtenaren met dezelfde bevoegdheden als een douanier). De Opiumlandsverordening biedt volgens hem de mogelijkheid om aan de in Sint Maarten aangewezen ambtenaren die toezicht houden op de naleving van deze verordening bijzondere bevoegdheden toe te kennen.

2.3.3 Douane

De douane is zeer belangrijk en onmisbaar bij de aanpak van illegale vuurwapens.

Zoals reeds in 2.2.2. aangegeven was er een onderlinge regeling waarin afspraken zijn gemaakt over de uitvoering en versterking van het grenstoezicht door de KMar en de douane Nederland in Sint Maarten. Eén van de overwegingen voor de noodzaak van de ORVG was:

'Bestaande bedreigingen van het welzijn van de bevolking van Sint Maarten, met name via de grenzen in het bijzonder bestaan uit zware drugs- en wapencriminaliteit, migratiecriminaliteit, de instroom van illegale arbeidsmigranten en ongecontroleerde geld- en goederenstromen'.

Aanpak

De douane is onder meer belast met de controle aan de grenzen en het merendeel van de werkzaamheden vindt plaats in de haven en op de luchthaven. De douane heeft op basis van de wetgeving vergaande bevoegdheden om de aanpak/controle van illegale goederen – waaronder dus ook mogelijke illegale vuurwapens - te faciliteren. De douane is er onder meer om toezicht erop te houden dat vuurwapens niet in het illegale circuit belanden. Bij het toezicht op de in- en uitvoer van goederen aan de grens is het verschil tussen controle en opsporing belangrijk voor de aanpak. Zodra er sprake is van (een vermoeden van) een strafbaar feit moet de douanier van zijn controle 'pet' naar zijn opsporing 'pet' te switchen, de zogeheten 'sfeerovergang'.

Op de luchthaven worden koffers in eerste instantie door de beveiliging van de luchthaven gescand op mogelijke illegale goederen. Als er een (vuur)wapen wordt gedetecteerd wordt dit direct gemeld aan de douane die de zaak dan in onderzoek neemt. Het gros van de vuurwapens die bij controle op de luchthaven worden aangetroffen is in het kader van de legale doorvoer tussen de Franse grondgebieden, zijnde Saint Barths en Frankrijk. In tegenstelling tot de wet- en regelgeving op de Franse grondgebieden geldt op Sint Maarten dat voor elke import of export van een vuurwapen naar of via Sint Maarten er een consent afgegeven dient te worden door de minister van Justitie. Het consent bevat details over de reden van vervoer, serienummer, bestemming, enzovoorts. Door dit verschil in wetgeving worden de aangetroffen vuurwapens die niet vergezeld zijn van een consent in beslag genomen.

Wanneer een persoon wel een consent bij zich heeft voor een vuurwapen dan moet hij zich bij de luchthaven beveiliging melden en schakelt hij de douane in. De douane voert dan een controle uit van alle documentatie. Het serienummer van het vuurwapen is zeer belangrijk. Dit moet te allen tijde overeenkomen met de documentatie. Als alles in orde is wordt het consent door de douane afgetekend en gestempeld. De douane houdt alle consenten bij zodat zij goed overzicht houdt van de hoeveelheid aan wapens die in- en uit zijn gevoerd.

Volgens een geïnterviewde van het KPSM is de douane regelmatig bezig met het uitvoeren van controles op de luchthaven en heeft zij sinds kort ook een cargo scanner wat de werkzaamheden vergemakkelijkt. Voor wat betreft de haven geeft de geïnterviewde aan dat er te veel cargo is om alles te kunnen controleren met de beschikbare capaciteit. De douane maakt daarom gebruik van risicoanalyses om te bepalen welke vrachtcontainers gecontroleerd moeten worden. Een van de aspecten waarnaar gekeken wordt is het land van herkomst. Hoog risicolanden zijn bijvoorbeeld Curaçao, Colombia en Jamaica. In deze gevallen vindt er 100% controle van de container plaats. Ook de megajachten in de havens van Isle del Sol, Port de Plaisance en Simpson Bay worden door KWCARIB en de douane samen gecontroleerd. De megajachten hebben vaak een of meerdere vuurwapens aan boord ter beveiliging maar houden zich, volgens de douane, netjes aan de regels door bij de inklaring bij de IGD het aantal aan boord zijnde vuurwapens te melden. De douane wordt vervolgens door de IGD ingelicht, waarnaar zij de controles doen.

KWCARIB en de douane hebben een goede samenwerking en gaan regelmatig samen op patrouille, waarbij de bevoegdheden worden gecombineerd. Zij controleren onder meer de manier waarop het vuurwapen bewaard wordt. Volgens de wet dient een vuurwapen gescheiden bewaard te worden van de munitie. In het geval dit niet conform de wet is gebeurd, dan neemt de douane het vuurwapen in bewaring of als er de mogelijkheid bestaat wordt het ergens aan boord verzegeld. De verzegeling mag pas verbroken worden als het schip zich buiten de territoriale wateren bevindt. In het geval een (vuur)wapen door een schipper zonder de nodige vereiste documenten wordt ingevoerd, wordt het illegale (vuur)wapen direct in beslag genomen en contact opgenomen met de dienstdoende officier van justitie. Deze bepaalt vervolgens op basis van het boetebeleid welk boete opgelegd moet worden. Bij inbeslagname wordt er altijd een proces verbaal opgesteld. Het voorgenoemde komt echter niet vaak voor.

Prioritering

Nadat er aan de hand van een risicoanalyse bepaald is welke containers gecontroleerd gaan worden, worden deze geselecteerd en geblokkeerd. Wanneer de containers geblokkeerd worden door de douane krijgt de beveiliging van de haven hier melding van. Deze containers mogen de haven dan niet verlaten. Het prioriteren van welke containers als eerste aan een controle onderhevig zullen zijn vindt plaats op basis van het aantal geselecteerde containers en het soort goederen die daarin aanwezig zijn. Goederen die spoedig aan bederf onderhevig zijn worden bijvoorbeeld zo snel mogelijk gevisiteerd of afgehandeld. Er wordt een rooster gemaakt van de douaniers aan wie de controle van de containers is toevertrouwd. De containers worden in de haven in zijn geheel leeggehaald door de eigenaren in het bijzijn van de douane. Dit is een arbeidsintensief en tijdrovend proces waarbij twee à drie douaniers aanwezig moeten zijn.

Samenstelling

De douane beschikt naar eigen zeggen op dit moment over voldoende fte's, maar zoals eerder aangegeven moeten 24 aspiranten nog opgeleid te worden. Op dit moment beschikt de douane over voldoende middelen om hun werk naar behoren te kunnen doen, dit mede door de voorzieningen die zijn getroffen in het kader van de ORVG. Er is onder meer een mobiel scanapparaat beschikbaar. En de douane beschikt over twee narcotica-honden die in staat zijn om verdovende middelen, geld en wapens te traceren. Deze worden indien nodig ingezet om containers te controleren. De overige benodigde (hulp)middelen dienen nog wel in kaart gebracht te worden.

Resultaten

Jaarlijks wordt er een jaarplan en jaarverslag²⁹ door de douane opgesteld waarin onder meer het aantal inbeslaggenomen goederen, waaronder vuurwapens, wordt vermeld. De afgelopen jaren betreft de meerderheid van in beslaggenomen goederen echter verdovende middelen. Verder geeft de douane aan dat de modus operandi van de smokkel van deze goederen van dag tot dag verschilt.

De beschikbaarheid van de douane (tussen 7.00 uur s' ochtends – 22.00 uur s' avonds) is van invloed op de behaalde resultaten. De douane werkt alleen met dag- en avonddiensten. De geïnterviewde van de douane is van mening dat dit knelpunt moet worden opgelost om de effectiviteit van de dienst te vergroten. Tijdelijke samenwerking met het KPSM en de Kustwacht op de haven en luchthaven zou een positief effect kunnen hebben op de benodigde bezettingscapaciteit. Dit heeft de douane dan ook ingebracht als punt voor het nieuwe plan van aanpak voor de grenscontrole. De douane is zich ervan bewust dat het voornoemde alleen een tijdelijke oplossing is en dat de douane uiteindelijk zelf in staat moet zijn om 24 uur beschikbaar te zijn.

2.3.4 Kustwacht Caribisch Gebied

Aanpak

Het justitieel beleidsplan Kustwacht is opgesteld in opdracht van de ministers van (Veiligheid en) Justitie van de vier landen met het doel beleidspeerpunten voor de Kustwacht op te stellen. Dit zijn het tegengaan van transporten van verdovende middelen en strategische goederen; mensensmokkel en mensenhandel; vervoer en handel in illegale vuurwapens; en terrorismebestrijding.³⁰ Verder geeft het jaarplan 2021 de huidige aanpak weer, waaronder met betrekking tot illegale vuurwapens.

“De inzet van de Kustwacht in het kader van algemene politietaken, waaronder operaties ter bestrijding van handel en smokkel in verdovende middelen en vuurwapens, gebeurt zoveel mogelijk op basis van IGP in het maritieme domein. Hierbij wordt gebruik gemaakt van zowel informatie van lokale, regionale en internationale partners, als van informatie die door de Kustwacht zelf is ingewonnen. Daarnaast zet de Kustwacht, in overleg met het OM van de landen binnen het Koninkrijk, gezamenlijke acties op met de ketenpartners. Bijvoorbeeld met de Douane op Curaçao, waar een samenwerkingsconvenant mee is gesloten. De Kustwacht neemt ook in 2021 deel aan overleggen met de ketenpartners. Dat zijn bijvoorbeeld de diverse Information Fusion Centra op Aruba,

²⁹ Deze zijn voor de periode 2018-2021 door de Raad bij de douane opgevraagd maar niet binnen de gestelde termijn ontvangen.

³⁰ Justitieel beleidsplan Kustwacht 2018-2021

Bonaire, Curaçao en Sint Maarten. Hierin wordt met de gehele handhavingsketen informatie gedeeld.”

Volgens de KWCARIB is haar missie te zorgen voor veiligheid en beveiliging door op inlichtingen gestuurd politiewerk, en omvat haar werkzaamheden ook de bestrijding van dreigingen aan de grenzen. Daarom moeten deze bedreigingen in kaart worden gebracht. Dit kan echter alleen effectief gebeuren als de hele keten van grensbeschermingsorganisaties een gedeeld situationeel bewustzijn (zich bewust zijn van wat er in de omgeving gebeurt om te bepalen hoe informatie, gebeurtenissen en het eigen optreden van invloed kan zijn op de doelstellingen) en inzicht heeft. Dit houdt in dat de organisaties een beter beeld en zicht krijgen op de problematiek en daarop gebaseerd goede en effectieve acties initiëren en uitvoeren.

De KWCARIB voert dagelijks patrouilles uit en als er een illegaal vuurwapen wordt aangetroffen dan wordt deze inbeslaggenomen en een kennisgeving van inbeslagname (KvI) en proces-verbaal opgemaakt. De verdachte wordt aangehouden, waarna het vuurwapen, de verdachte en alle bijbehorende documentatie afhankelijk van het geval aan de douane of de politie wordt overgedragen. De KWCARIB is op dit moment gemiddeld 16 uur per dag operationeel. Dit betekent dat potentiële daders 8 uur de tijd hebben om de wateren binnen te varen zonder toezicht of een reactie van de KWCARIB. Dit knelpunt wordt nu aangepakt in de maatregelen in het kader van het landspakket (maatregel H11). De capaciteit van KWCARIB zal tot aan 2025 geleidelijk toenemen om tot een 24/7 bezetting op operationeel niveau te geraken.

De geïnterviewde van de KWCARIB wijst op het belang van het in kaart brengen van risico's en de stappen die nodig zijn om de risico's van de veiligheid aan de grenzen te beperken. Het liefst is de KWCARIB zelf in staat om het situationeel bewustzijn van de omgeving te vergroten en elk binnenkomend vaartuig te identificeren en risicoanalyses te maken, echter beschikken zij nog niet over de benodigde capaciteit hiervoor.

Prioritering

Zoals eerder aangegeven is een van de beleidsprioriteiten van de KWCARIB het tegengaan van het vervoer en handel in illegale vuurwapens. Volgens het jaarplan van de KWCARIB worden de justitiële opsporingstaken in het kader van de beleidsprioriteiten uitgevoerd onder gezag en aansturing van het OM. Verder wordt er aangegeven dat 80 procent van de beschikbare capaciteit op inzet van de prioritaire justitiële opsporingstaken ligt.

Samenstelling

De KWCARIB is bezig met een lange-termijnplan personeel en materieel waarvan het doel is een betere detectiecapaciteit te bereiken. Er worden nu inspanningen geleverd om gekwalificeerd personeel te vinden. Het mobiele walradarsysteem heeft beperkingen, aangezien het slechts een beperkt deel van de wateren rond Sint Maarten bestrijkt. Met de apparatuur die in het langetermijnplan wordt genoemd, zal een grotere dekking gerealiseerd worden, namelijk de wateren van Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius. Het voordeel zou een langere detectietermijn zijn met betrekking tot dreigingen. Ook hier wordt gewezen op het belang van een beter gedeeld situationeel begrip (situationeel bewustzijn wordt omgezet in situationeel begrip, door het verkrijgen van meer zicht op de criminele groeperingen, de eigen omgeving en de controlemechanismen) voor de hele keten van organisaties die belast zijn met het beschermen van de grenzen.

Resultaten

Er is reeds op gewezen dat er geen specifieke resultaten zijn op het gebied van (inbeslagname) van vuurwapens. De operationele resultaten geven alleen zicht voor zover het werkgebied van de KWCARIB betreft. De geïnterviewde van de KWCARIB voegt hieraan toe dat op lokaal niveau stappen kunnen worden ondernomen door de justitiële keten om de activiteiten te verbeteren. Vooral de doorlaatposten aan de zee grenzen kunnen worden verbeterd, zodat het moeilijker wordt om goederen te smokkelen. Op dit moment heeft de justitiële keten de capaciteit niet om het probleem van illegale vuurwapens aan te pakken, de vraag is groter dan de

mogelijkheden en daarnaast moet de samenwerking in de keten verbeterd worden.

2.3.5 Samenwerking

In deze paragraaf bekijkt de Raad hoe de samenwerking verloopt tussen de lokale diensten en een aantal buitenlandse organisaties.

Lokaal

Volgens het jaarplan 2021 van de KWCARIB komen de diensthoofden van de Douane, de Politie, het OM en de Kustwacht gemiddeld drie keer per jaar samen tijdens het 'Vierhoeksoverleg' om de samenwerking tussen de ketenpartners te bespreken. Deze samenwerking is gericht op uitwisseling van informatie, uitvoering van gezamenlijke acties, uitwisseling van personeel en oplossen van eventuele knelpunten binnen de keten. Het contact tussen de voorgenoemde diensten wordt op dit moment door alle geïnterviewden als goed omschreven. Hierbij worden aspecten als het hebben van geduld en het veel communiceren ook als cruciaal voor de samenwerking bestempeld.

Voor wat betreft het opsporen van vuurwapens zijn volgens het OM alle organisaties scherp op vuurwapens, echter is het KPSM "in the lead". Er komen ook CID-pv's van de andere organisaties binnen en deze worden door het KPSM onderzocht. Dienst breed vindt er wekelijks overleg plaats op de luchthaven met het team Criminele Inlichtingen van de KMar, de CID van het KPSM, de info unit van het KPSM, het Franse drugsteam (OCRTIS), Police aux Frontiers (PAF) Kustwacht, IGD, de douane en de luchthaven beveiliging waarbij er informatie wordt uitgewisseld over de grenscontrole. De informatie die uitgewisseld wordt heeft meestal betrekking op falsificaties en drugs- en mensensmokkel. De informatie uitwisseling betreft niet specifiek vuurwapens.

De douane wijst op het al eerdergenoemde multidisciplinaire team dat vroeger bestond uit een samenwerking tussen het KPSM, de douane en de IGD en actief was tot aan 2017. Het team voerde (vrijwel dagelijks) gezamenlijk controles uit op de openbare weg, waarbij de bevoegdheden van de verschillende diensten werden gecombineerd. Volgens de douane boekte dit team goede resultaten voor wat betreft het van straat halen van (vuur)wapens en verdovende middelen en was het van toegevoegde waarde omdat er meer controles uitgevoerd konden worden. De samenwerking in dit team wordt door alle geïnterviewden als goed bestempeld, echter is deze gestaakt wegens een tekort aan capaciteit en prioritering. Samenwerking door de douane vindt nu vooral plaats met het Alphateam en de KWCARIB. De samenwerking tussen de douane en het Alphateam vindt plaats op zowel de luchthaven als de zeehaven. Het Alphateam krijgt direct een melding van de douane bij incidenten. Zoals eerder aangegeven vinden er ook gezamenlijke patrouilles/controles plaats door de douane en KWCARIB. De douane deelt mee dat er goed gebruik gemaakt wordt van elkaars expertise, maar dat de algehele samenwerking altijd beter kan. Alle diensten hebben gebrek aan capaciteit en zouden juist daarom hun voordeel kunnen halen als er (meer) wordt samengewerkt en alle bevoegdheden gecombineerd worden ingezet.

Het belang van Interpol wordt ook door de douane benadrukt. Via Interpol is het namelijk mogelijk om (vuur)wapens te laten traceren. Hierbij is het serienummer van het wapen van belang omdat elk wapen een uniek nummer heeft dat traceerbaar is over de hele wereld. Dit is dan ook de reden waarom criminelen het serienummer verwijderen.

Er was vroeger sprake van een maritiem multidisciplinair team met de douane en de immigratie maar door personeelsgebrek is deze samenwerking gestaakt. De KWCARIB hoopt dat eenzelfde initiatief wederom kan worden opgenomen in het plan van aanpak ter versterking van de grenzen. Het is namelijk gebleken dat er meer resultaten behaald worden wanneer er nauwer wordt samengewerkt en meer structurele inbedding van deze samenwerking en borging daarvan in convenanten zou daaraan kunnen bijdragen.

De KWCARIB geeft verder aan dat het op politiek niveau ook aan betrokkenheid ontbreekt. Het is een feit van algemeen bekendheid dat de meeste diensten tegen dezelfde knelpunten aanlopen. De minister is de aangewezen verantwoordelijke om zaken te initiëren en te prioriteren. Indien dat gebeurt dienen alle diensten daaraan opvolging te geven. Een dergelijke aanpak op strategisch niveau zou een duidelijk signaal afgeven en

zou de departementen ook indien nodig 'dwingen' om samen te werken.

Voorts wordt aangegeven dat de minister van Justitie zich hard heeft gemaakt voor het starten van een structurele multidisciplinaire aanpak met de grensbewakingsdiensten. Hierbij zijn er nog wel de nodige uitdagingen zoals het bepalen van de reikwijdte van een dergelijk team. De voorkeur gaat eerst uit naar het realiseren van het al eerdergenoemde plan van aanpak. Dit zal op de lange termijn in het belang zijn van de justitieketen. De problematiek van illegale vuurwapens moet holistisch worden benaderd. Dit zou betekenen dat er samenwerking op internationaal en interregionaal niveau en specifiek binnen de keten van grensbeschermingsorganisaties moet plaatsvinden. Op deze manier wordt een gedeeld situationeel bewustzijn en begrip gecreëerd, waardoor de grensbeveiligingsketen van Sint Maarten effectiever kan functioneren.

Saint Martin

Samenwerking met de Franse autoriteiten is van essentieel belang vanwege de open grenzen. Het is de ervaring dat wapens de grenzen over en weer gaan en dat deze onderling worden doorgegeven. De justitiële autoriteiten mogen in eerste instantie niet vrij op elkaars grondgebied opereren en moeten eerst toestemming hiervoor krijgen, bijvoorbeeld in het geval het observatieteam van het KPSM een actie wil verrichten aan de Franse kant. Volgens het ministerie is er sinds 2015 een politieel samenwerkingsverdrag welke de formele basis vormt voor de samenwerking en de informatie-uitwisseling tussen de twee landen. Er vindt ook elke maand overleg plaats tussen de Franse en Nederlandse justitiële diensten waarbij er grensoverschrijdende zaken worden besproken en informatie wordt uitgewisseld, dit kan dan ook vuurwapens betreffen of namen van verdachten.

Het KPSM geeft te kennen dat er informatie wordt uitgewisseld en dagelijks contact kan zijn tussen het Team Zwacri, SUR en de Franse autoriteiten over onder andere overvallen. Er wordt per incident direct informatie gedeeld over verdachten in bijvoorbeeld overvallen en moordzaken en er wordt geprobeerd gelijk te acteren. In deze zaken zijn meestal vuurwapens in het spel. De problematiek wordt aldus incidentgericht en niet breder of projectmatig aangepakt.

Het OM vertelt dat de samenwerking met de Fransen goed verloopt bijvoorbeeld bij de overvallen op juweliers. De samenwerking op operationeel niveau met de Franse collega's wordt ook door alle geïnterviewden van het KPSM als goed omschreven. De samenwerking door het KPSM hield ook in dat er 1 a 2 keer per maand in het weekend gezamenlijke controles werden uitgevoerd aan de grens met de Franse collega's maar door de COVID situatie vindt dit momenteel niet plaats.

Verder worden er in zaken van het Team Zwacri, Alphateam en de SUR in opdracht van het KPSM huiszoeken verricht door de Franse autoriteiten en ook andersom. Verdachten in zware zaken zoals overvallen en schietpartijen en waar bijvoorbeeld gebruik gemaakt is van een illegaal vuurwapen kunnen naar de Franse kant vluchten of daar woonachtig zijn. In dit soort gevallen kan er bijstand gevraagd worden aan de Franse collega's door het KPSM. Vooreen huiszoeking moet een rechtshulpverzoek bewerkstelligd worden door het OM. Het OM geeft aan dat dit goed verloopt. Sommige buurten zijn echter 'off limits'. Het KPSM moet dan op een andere manier het onderzoek voort zetten. Daarnaast leveren de Fransen geen onderdanen uit. Bij een aanhouding kan het daarom zijn dat er een uitleveringsproces wordt gestart.

Volgens het OM werkt de Franse politie met een ander systeem voor ballistische gegevens dan de Nederlandse politie, waardoor de systemen niet compatible zijn. Dit maakt het lastig om wapens, hulzen en ander ballistisch materiaal te vergelijken. Logistiek gezien is het proces ook zeer omslachtig. Een geïnterviewde van het OM geeft aan dat er sinds kort vergelijking tussen een aantal databanken van omringende eilanden – bijvoorbeeld met Anguilla - plaatsvindt omdat zij net als Nederland ook gebruik maken van het IBIN/IBIS systeem. De Fransen gebruiken echter een ander systeem (genaamd EVO finder). Dit houdt in dat het niet mogelijk is om een wapen dat aan de Franse kant gebruikt is te matchen met een wapen dat aan de Nederlandse kant gebruikt is. Dit gebrek wordt momenteel door het OM niet als een groot knelpunt gezien omdat het oplossingspercentage van de zaken vaak hierdoor niet in negatief zin wordt aangetast.

De KWCARIB geeft aan dat een van de belangrijkste knelpunten op dit moment het gebrek aan samenwerking tussen de kustwacht van Frankrijk en Nederland, ondanks dat dit noodzakelijk is, bijvoorbeeld in het geval

achtervolging van criminelen is ingezet. Zonder voorafgaande toestemming van de inter-agency Coordination for French State Action at Sea, een afdeling van de Franse marine die op Martinique is gevestigd, mag KWCARIB de Franse territoriale wateren niet binnenvaren. De Franse Prefet die verantwoordelijk is voor de veiligheid en beveiliging op het eiland heeft geen bevoegdheid daartoe, wat direct contact tussen beide partijen belemmert, ondanks dat er goede communicatie is op de werkvloer.

Er zijn stappen genomen richting het eerdergenoemde bureau om tot een operationele oplossing te komen, maar deze hebben tot nu niet toe de gewenste resultaten opgeleverd. Er bestaat al een overeenkomst tussen de Fransen en de Nederlanders, maar in die overeenkomst is een minimumtermijn van 24 uur vastgesteld voor het indienen van een verzoek om de Franse wateren binnen te mogen varen. Dit werkt dus alleen voor geplande projecten en niet wanneer er een incident is waarop onmiddellijk moet worden gereageerd, in het geval van bijvoorbeeld "Hot Pursuit". De ministeries van Buitenlandse Zaken en van Defensie in Nederland, alsmede Buitenlandse Zaken in Sint Maarten zijn met het onderwerp bezig. Het is de bedoeling om een protocol op te stellen tussen de Nederlandse en Franse Kustwacht om in beide wateren te kunnen opereren. De focus ligt nu dus op het bereiken van een overeenkomst op operationeel niveau om draagvlak te creëren voor goedkeuring op politiek niveau.

Overige landen

Volgens geïnterviewden van het KPSM wordt er ook met diensten in het buitenland samengewerkt. Van bijvoorbeeld de Drug Enforcement Administration en Homeland Security in de VS krijgen ze lead letters over drugs of vuurwapens waarop het KPSM kan acteren. Dit komt ongeveer drie à vier keer per jaar voor (voorheen was dit vaker). Het Alphateam bijvoorbeeld heeft direct contact met Homeland Security op politie-politie basis. Als de informatie relevant blijkt dan wordt dit formeel opgevraagd via een rechtshulpverzoek en wordt de informatie verstrekking formeel aan de informatieofficier verstrekt. In augustus 2021 is ook door Homeland Security een workshop georganiseerd over de smokkel van vuurwapens in het Caribische gebied.

De douane is aangesloten bij de Caribbean Customs Law Enforcement and Council (CCLEC). De bedoeling is dat elk jaar een bijeenkomst plaatsvindt waarin illegale activiteiten, de vangsten, modus operandi en ervaringen per (ei)land globaal worden besproken. Dit heeft echter in de afgelopen twee jaar niet kunnen plaatsvinden. Met de individuele landen die aan de CCLEC deelnemen is er goed contact en er is een aangewezen contactpersoon waarmee informatie uitgewisseld kan worden en waar vragen uitgezet kunnen worden.

Nederlands Forensisch Instituut (NFI)

Binnen het Koninkrijk is er voor de aanpak en bestrijding van illegale vuurwapens geen specifieke samenwerking. Dit omdat het probleem zich niet voordoet binnen de context van het Koninkrijk, aldus het geïnterviewde van het OM. De samenwerking door de diensten zou dan ook meer gericht zijn op de VS en de omringende eilanden omdat de wapens van daaruit de grenzen binnenkomen. Met de landen wordt in ieder geval door het KPSM incidentgericht en niet probleemgericht gewerkt. Wel wordt er zoals eerder aangegeven samengewerkt met het NFI.

Volgens het ministerie is het NFI de 'huisleverancier' van Sint Maarten voor forensisch onderzoek op alle gebieden, waaronder ook vuurwapens. Alle in beslag genomen vuurwapens worden door de afdeling FO naar het NFI voor onderzoek gestuurd. Het NFI verricht onder meer DNA en ballistiek onderzoek. De onderzoeken van het NFI leveren vaak essentieel bewijs op in zaken. Een voorbeeld wordt gegeven van twee schietpartijen die momenteel op zitting zijn gebracht. Het vuurwapen en hulzen zijn onderzocht en daaruit is een match gekomen. Met de resultaten kunnen de diensten ook inzicht krijgen of er al eerder van het vuurwapen gebruik is gemaakt bij een ander misdrijf. Uit onderzoeken van het NFI is dan ook naar voren gekomen dat een aantal vuurwapens in meerdere misdrijven gebruikt is, wat kan betekenen dat de wapens op het eiland circuleren.

In het verleden waren er problemen rondom de betalingen aan de NFI, dit heeft volgens geïnterviewden van het KPSM en het OM echter nooit de medewerking van de NFI in de onderzoeken gehinderd. Het OM geeft wel aan dat er op een gegeven moment een oplossing gevonden moet worden voor het uitblijven van de betalingen. Het ministerie geeft aan dat alle facturen van het NFI betaalbaar gesteld zijn maar dat het ministerie van Financiën de daadwerkelijke betalingen doet. De financiële situatie van het land maakt dat er prioriteiten gesteld moeten

worden, maar voor zover bekend zijn er geen dringende achterstanden voor wat betreft de betalingen aan het NFI.

De minister van Justitie heeft sinds 2016 plannen voor een forensisch lab in Sint Maarten in combinatie met een schietbaan en kantoorruimte. Door een gebrek aan financiën en de gevolgen van de orkanen zijn deze nog niet gerealiseerd.

3 Analyse

De Raad onderzocht in deze inspectie in hoeverre de justitiële aanpak bijdraagt aan de voorkoming en bestrijding van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit in Sint Maarten. Ter beantwoording van die vraag formuleerde de Raad een vijftal deelvragen en voerde de analyse aan de hand daarvan uit.

3.1 Aard en omvang

Wat is de aard en omvang van illegale vuurwapenhandel en vuurwapenbezit?

Er is geen precieze zicht op de aard en omvang van illegale vuurwapensmokkel, de illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit in Sint Maarten is bij het ministerie noch de diensten. Het CBA uit 2011, het regionaal CBA van 2019 en overige relevante rapporten in combinatie met de resultaten van de aanpak in de praktijk geven wel inzicht hierin. Hetgeen in het rapport van 2011 is gesteld over illegale vuurwapens is in beginsel nog steeds relevant zoals geografische routes en de manieren waarop vuurwapens het land binnenkomen. In het rapport van 2019 komen met name de gevolgen van transnationale criminaliteit naar voren. Verder zijn dezelfde knelpunten en risico's over (de bestrijding van) illegale vuurwapens die genoemd zijn in eerdere rapporten, ook in dit onderzoek naar voren gekomen.

De (geografische) smokkelroutes die gebruikt worden zijn bij de diensten bekend, echter is het probleem het gebrek aan capaciteit en middelen waardoor de diensten niet 24/7 ingezet kunnen worden en het niet mogelijk is om het gewenste aantal controles in de havens uit te voeren. Deze knelpunten zijn aangemerkt als de grootste uitdagingen voor de diensten voor het verbeteren van de aanpak van de smokkel van illegale vuurwapens. Omdat de wapens van buitenaf komen moet de focus op de grens liggen en moet deze versterkt te worden, lees: de betreffende diensten. KWCARIB, de douane en het Alphateam functioneren als de poortwachters van Sint Maarten, wat maakt dat het plan van aanpak in het kader van het Protocol om de verschillende diensten te versterken ook voor het onderwerp vuurwapens van cruciaal belang (zie verder paragraaf 3.2) is. Dat onder meer ingezet gaat worden op 24/7 inzet van zowel de KWCARIB als de Douane vindt de Raad een goede ontwikkeling.

Verder staat de smokkel van en handel in illegale vuurwapens niet op zichzelf en houdt het direct verband met de smokkel van en handel in drugs. De aanpak van illegale vuurwapens moet zich aldus niet alleen op vuurwapens richten maar vergt een brede aanpak. Zolang het drugsprobleem bestaat zal er ook sprake zijn van een (vuur)wapenprobleem en vice versa. In zijn eerdere rapport over de aanpak van drugscriminaliteit en drugsgelateerde problematiek heeft de Raad al aangekaart dat het voorkomen en bestrijden van drugscriminaliteit en de daaraan gerelateerde problematiek een integrale aanpak vereist, met oog voor de veiligheids-, gezondheids- en sociaal economische aspecten die hiermee samenhangen. De Raad benadrukt het belang van opvolging van de aanbevelingen uit het rapport.

Voorts is er weinig zicht door de diensten op de personen dan wel groeperingen die zich bezighouden met de smokkel en handel in illegale (vuur)wapens en diegenen die in het bezit zijn van illegale vuurwapens. Wel staat volgens de Raad vast dat met name jongeren een risicogroep zijn waarop ingezet moet (blijven) worden.

Figuur 1 laat de doorloop van illegale vuurwapens in Sint Maarten zien, de manier van illegale smokkel, de illegale handel en het uiteindelijk doel waarvoor de illegale vuurwapens worden gebruikt.

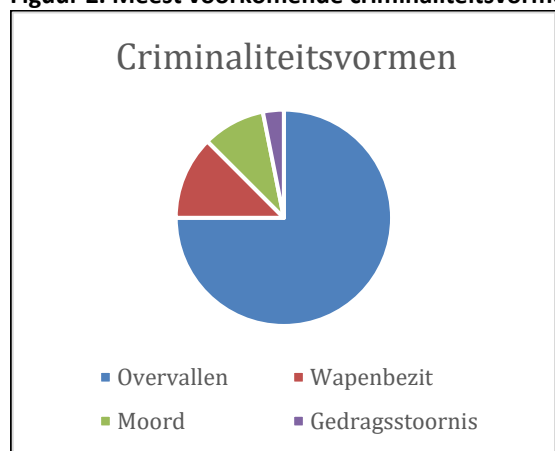
Figuur 1. Doorloop illegale vuurwapens

Naast de focus op de grens moet de focus liggen op de problematiek op het eiland zelf. Hetgeen gesteld wordt in het rapport van de UNODC over inbeslagnames kan vrijwel 1-op-1 worden toegepast op Sint Maarten. In Sint Maarten worden namelijk net als in de rest van de wereld, doorgaans illegale vuurwapens in het land zelf in beslag genomen en niet aan de grens. Dit betekent dat (nieuwe) vuurwapens ongedetecteerd de grens passeren. De cijfers ondersteunen dit beeld, door de KWCARIB en de douane worden niet of nauwelijks vuurwapens aan de grens inbeslaggenomen en de meeste wapens worden door het KPSM in beslaggenomen. De Raad wees vaker op het belang van registratie en dat dit een continu aandachtspunt is in Sint Maarten. Registratie is onder meer belangrijk voor het kunnen opstellen en uitvoeren van (strategisch) beleid en om behaalde resultaten te kunnen analyseren. De Raad ziet dat er op onderdelen steeds consequenter geregistreerd wordt, zoals bij inbeslaggenomen vuurwapens, wat ten goede komt aan zicht op de problematiek. Op basis van de beschikbare cijfers kan worden gesteld dat het gemiddelde aantal inbeslaggenomen vuurwapens door de jaren heen vrijwel hetzelfde is gebleven. De cijfers tonen met name aan dat ingezet wordt op de lokale problematiek en dat met name het KPSM – ondanks de beperkte capaciteit - erin slaagt om vuurwapens van straat te halen, ongeacht de uitkomst van het onderzoek. Gezien de gevaren van vuurwapens, is elk vuurwapen er een te veel. Het illegaal vuurwapenbezit en illegaal vuurwapengebruik wordt door het OM vervolgd en vaak met succes. Vervolg van vuurwapenbezit gaat zoals eerder aangegeven vaak gepaard met andere delict(en), waardoor de strafvordering van het OM dan ook uit meerdere onderdelen bestaat. Op basis van tabel 5 constateert de Raad dat bij een bewezenverklaring de rechter niet of nauwelijks afwijkt van de vordering van het OM. Dit is positief en toont aan dat prioritering van dit soort delicten loont.

Volgens het beleid van het OM wordt eenieder die in het bezit wordt aangetroffen van een vuurwapen waarvoor geen machtiging is verleend, aangehouden en in verzekering gesteld. Een richtlijn voor de strafeisen wordt hiervoor gebruikt en het gerecht beslist de laatste tijd ook steeds meer overeenkomstig de richtlijn. Ondanks de positieve resultaten die door het OM worden behaald over de strafvordering komen veroordeelden vaak eerder op vrij voeten vanwege het gebrek aan detentiec capaciteit. De Raad wijst in het kader van het hiervoor gestelde wederom op de noodzaak van goede en voldoende detentie voorzieningen en dringt nogmaals op aan bij de minister om de nodige voorzieningen te treffen voor het Pointe blanche gevangenis om onder meer dit knelpunt op te lossen. De Raad heeft er begrip voor dat in de tussentijd een oplossing (heenzend overleg) is gezocht door het OM en de overige stakeholders voor het gebrek aan celcapaciteit zodat nieuwe veroordeelden kunnen worden opgesloten, echter is een nieuwe gevangenis met meer celcapaciteit nodig.

Figuur 2. Meest voorkomende criminaliteitsvormen

De Raad constateert dat het plegen van een overval waarbij een vuurwapen vaak als dreigmiddel of erger wordt gebruikt, de criminaliteitsvorm is die het meest voorkomt. Van de 32 incidenten waarnaar is gekeken betreft 24 ervan een overval en de andere 8 incidenten andere vormen. Figuur 2 geeft dit weer. Analyses van het vuurwapengebruik kunnen zorgen voor een betere sturing waardoor er efficiënter omgegaan wordt met de beperkte capaciteit van de diensten. Zo kan er bijvoorbeeld inzicht geboden worden in de buurten waar delicten het meest voorkomen en mogelijke acties zoals preventieve controles of fouilleren bevorderen.

Meerdere factoren die van belang zijn voor de voorkoming en bestrijding van illegale vuurwapens zijn tijdens het onderzoek naar voren gekomen. Deze kunnen onderverdeeld worden in factoren relevant voor de smokkel en handel in illegale vuurwapens, maar ook voor het illegaal vuurwapengebruik. Voor wat betreft het laatste zijn met name de sociaaleconomische factoren genoemd in paragraaf 2.1.2 van groot belang. De problematiek van vuurwapens kan namelijk niet los gezien worden van de bredere problematiek op sociaal economisch vlak. Sociaaleconomische factoren binnen de gemeenschap dragen bij tot het probleem van illegaal vuurwapenbezit en vormen samen een voedingsbodemp voor toenemend vuurwapengeweld, vooral onder de jongeren. Als er zicht is op de sociale factoren die van invloed zijn op de problematiek, kan er gericht gewerkt worden naar beheersing en voorkoming van de problematieken bijvoorbeeld preventiestrategieën ontwikkeld worden om dit aan te pakken. Dit betekent dat de aanpak van dit probleem niet louter vanuit een justitieel perspectief (repressief) moet worden benaderd, maar een meer holistische (preventieve) – en daarmee interministeriële - benadering vereist.

3.2 Wet- en regelgeving en beleid

Wat is de toepasselijke wet- en regelgeving en beleid ten aanzien van vuurwapens?

Het geldende wettelijke kader ten aanzien van vuurwapens is op Sint Maarten helder en is samengesteld uit verdragen en nationale wetgeving. Naast het wettelijk kader zijn er ook protocollen. De wetgeving is gedateerd maar levert geen knelpunten op bij de verschillende diensten tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. De Raad merkt op dat de organisaties hier goed mee uit de voeten kunnen. Gezien Sint Maarten reeds ervaring heeft met het opstellen van plannen en het uitvoeren daarvan ter versterking van de grens verwacht de Raad dat deze ervaring ten goede komt aan het voortvarend op stellen van het nieuwe plan van aanpak. De diensten en het ministerie bundelen hun krachten en zijn positief ingesteld over de met het protocol beoogde bijdrage aan de aanpak door de diensten aan de grens. Dat financiering grotendeels door Nederland geschiedt verhoogt de kans op succes gezien de financiële beperkingen van het Land. Echter dient Sint Maarten er ook voor te zorgen dat de nodige prioriteit met betrekking tot zijn begroting wordt gesteld om de continuïteit van de activiteiten op de lange termijn te waarborgen. De Raad meent dat deze vorm van samenwerking een positieve ontwikkeling is, ook voor de smokkel en handel in illegale vuurwapens en uiteindelijk het verminderen en voorkomen (preventie) van illegale vuurwapens op Sint Maarten.

Ook al is vuurwapencriminaliteit dit jaar als zodanig geen specifieke beleidsprioriteit van het OM, het krijgt wel de nodige prioritering binnen de onderzoeken van de diensten (zie 3.3). Hoewel de Raad er zich van bewust is dat door de beperkte capaciteit van de diensten er harde keuzes gemaakt moeten worden, is de Raad echter van mening dat het onderwerp zowel op strategisch als beleidsmatig niveau prioriteit moet hebben en te behouden gezien de grote impact van vuurwapengeweld binnen deze kleine gemeenschap. De Raad ziet wel de positieve ontwikkeling dat er justitie breed indirect ook aan deze problematiek wordt gewerkt door de bredere aandacht die er nu is voor de jeugd en de jongvolwassenproblematiek vanuit het ministerie, de justitiële diensten en ook het OM (beleidsprioriteit 2021). De Raad meent echter dat de aandacht die er nu is voor het onderwerp structureel van aard moet zijn om op de langere termijn resultaten te kunnen boeken en vraagt daarom om continuïteit in de activiteiten en specifieke aandacht daarin voor illegaal vuurwapenbezit.

Het stimuleren van publieke bewustwording en dan specifiek over illegale vuurwapens en de impact van de handel en het gebruik van illegale vuurwapens krijgt meer aandacht van justitie. Eerder dit jaar is er een initiatief (bewustwordingscampagne) vanuit het kabinet van de minister geweest over het melden van diverse vormen van criminaliteit waaronder ook illegaal vuurwapenbezit. Hoewel de Raad dergelijke initiatieven toejuicht, lijken ze niet (altijd) bekend of gedragen te worden door de betrokken diensten, waardoor er weinig sprake is van een gezamenlijke aanpak. Dit is een gemiste kans en maakt een dergelijke actie in de ogen van de Raad bij voorbaat minder effectief. De Raad vraagt zich bijvoorbeeld af in hoeverre de behaalde resultaten geregistreerd en

geanalyseerd kunnen worden, bijvoorbeeld of de campagne voor een toename van meldingen gezorgd heeft bij de diensten, als de diensten daar niet op voorhand van op de hoogte zijn. De Raad pleit er dan ook voor om de communicatie, samenwerking en coördinatie onder de betrokken stakeholders op het gebied van preventie te versterken om de vuurwapenproblematiek op een slagvaardigere manier te voorkomen en bestrijden.

Dit onderzoek richt zich specifiek op illegale vuurwapens en niet op de vergunde kant van vuurwapens. Dit laatste is een geheel ander onderwerp waarin andere soort aspecten aan de orde zijn. Wel heeft de Raad stilgestaan bij het wapenbeleid, omdat de vergunde en illegale kant communicerende vaten zijn. Het niet goed regelen, vastleggen en controleren van de vergunde kant brengt risico's met zich mee en kan gevolgen hebben voor de illegale kant en er bijvoorbeeld toe leiden dat een wapen in het illegaal circuit belandt. Hoewel de Raad geen diepgaand onderzoek heeft gedaan kan hij wel concluderen dat er geen goed zicht is op de verstrekte vergunningen door de jaren heen en dat er na implementatie van het wapenbeleid in 2016 niet consequent overeenkomstig het vastgesteld proces wordt gehandeld. De Raad hoopt dat hier met de huidige ingezette evaluatie van het wapenbeleid rekening mee wordt gehouden. Immers, een restrictief wapenbeleid en de handhaving daarvan draagt ook bij aan het veilig houden van de samenleving. De Raad overweegt tevens, naar aanleiding van deze bevindingen, om op een later tijdstip een onderzoek te doen naar het breder onderwerp wapenbeleid.

3.3 Justitiële aanpak

Wie zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en handhaving (controle) van de wetgeving en het beleid inzake vuurwapens?

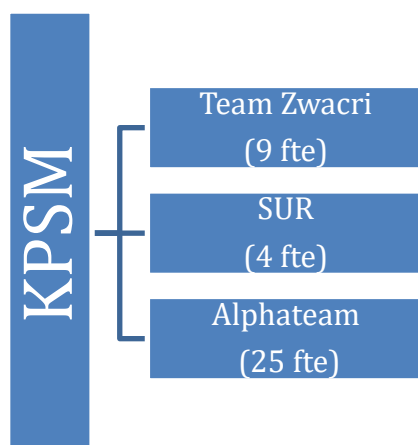
Hoe is de justitiële aanpak ten aanzien van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit in de praktijk vormgegeven?

Illegale vuurwapen smokkel, vuurwapenhandel en vuurwapenbezit worden door de uitvoeringsdiensten opgespoord en door het OM vervolgd. De betrokken lokale uitvoeringsdiensten (Douane, KPSM en KWCARIB) zijn allemaal bekend met hun rol en hun verantwoordelijkheden in dat kader. Daarnaast zijn ze zich ook bewust van de knelpunten en risico's verbonden aan het probleem van illegale vuurwapens in Sint Maarten.

De Raad heeft geconstateerd dat de aanpak van illegaal vuurwapenbezit in de praktijk door de diensten in Sint Maarten, net als in Nederland, uit meerdere componenten bestaat. Door een gebrek aan middelen en capaciteit kunnen op Sint Maarten een aantal componenten, zoals diepgaand onderzoek en analyse capaciteit, niet (optimaal) worden uitgevoerd. De betrokken diensten beschouwen dit als een sterk gemis.

Met name het KPSM kampt met een capaciteitsprobleem, ook zijn er beperkte financiële middelen en faciliteiten voor een optimale uitvoering van de taken. Het RST levert op basis van het protocol inzake de researchsamenwerking de nodige ondersteuning aan het Team Zwacri voor het uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden, waaronder vuurwapen gerelateerde onderzoeken. De ondersteuning van het RST aan het Team Zwacri blijkt dan ook hoognodig. Het liefst ziet de Raad, net als het KPSM, dat deze ondersteuning met meer fte's wordt uitgebreid, maar heeft ook begrip voor de realiteit.

Figuur 3. Aantal fte specialistische eenheden KPSM

Figuur 3 geeft het aantal fte per specialistische eenheid aan. Terwijl het Team Zwacri ondersteuning geniet van het RST en het Alphateam van de KMar is er voor de SUR ondanks het grote aantal zaken op dit moment geen vorm van externe ondersteuning. In zijn eerdergenoemde inspectierapport uit 2018 had de Raad aanbevelingen gedaan over de SUR, waaronder over uitbreiding van de capaciteit. Helaas heeft de Raad tijdens dit onderzoek moeten constateren dat de aanbevelingen grotendeels (nog) niet zijn opgevolgd.

De Raad concludeert dat binnen de opsporing een hoge prioriteit gegeven wordt aan illegale vuurwapens door zowel de diensten als het OM. Ernstige vormen van (vuurwapen)criminaliteit worden gelabeld als prio-1 en wordt er getracht binnen de kortste tijd deze op te pakken, dit is echter afhankelijk van de werkdruk en beschikbare capaciteit. De Raad heeft de indruk dat voor wat betreft dit onderwerp de neuzen dezelfde kant op staan en dat gedaan wordt wat kan met de beperkte middelen. Ook hier herhaalt de Raad dat het denkt dat door bundeling van de krachten nog meer resultaten geboekt zouden kunnen worden. Het eerder genoemde multidisciplinaire team – waarover iedereen het eens is dat daarmee goede resultaten werden behaald - is hier een uitstekend voorbeeld van om dit te bereiken. De Raad meent dat juist door het alom aanwezige gebrek aan capaciteit er meer samengewerkt zou moeten worden en gebruik gemaakt moet worden van elkaars capaciteiten en bevoegdheden. Het gebrek aan capaciteit maakt ook het belang van een kwalitatieve en kwantitatieve informatie gestuurde inzet door de opsporing nog crucialer. Hierbij speelt echter de beperkte analyse capaciteit van de diensten een negatieve rol.

Verder worden alle in beslaggenomen vuurwapens voor forensisch sporenonderzoek opgestuurd naar het NFI. Het laten traceren van de vuurwapens door middel van onder andere forensisch onderzoek levert een beeld op bij de diensten over mogelijk eerder gebruik van het vuurwapen. De Raad stelt vast dat het NFI zeer waardevol is voor de bewijsvoering in de onderzoeken van de diensten en vraagt dan ook aandacht voor de tijdige uitvoering van betalingen aan het NFI.

In 2014 is er voor het laatst een inleveractie (*'Stop drop n go'*) voor het anoniem inleveren van vuurwapens) georganiseerd door het OM. Hoewel de actie door de diensten als succesvol is bestempeld, heeft een dergelijke actie niet meer plaatsgevonden. Hoewel de Raad begrip heeft voor de overwegingen daarvoor op het gebied van capaciteit en het implementeren van de benodigde consequenties, denkt de Raad dat een nieuwe actie het overwegen waard is.

De Raad heeft ook geconstateerd dat de diensten in de praktijk gebruik maken van de negen (9) controlemechanismen die door de CFATF genoemd zijn voor een effectieve aanpak van illegale vuurwapens. Dit zijn:

1. De nodige wet- en regelgeving ten aanzien van vuurwapens is aanwezig.
2. Een protocol voor de versterking van de diensten verantwoordelijk voor de bescherming van de grens en een protocol voor de versterking van de rechnercapaciteit van het Team Zwacri zijn tot stand gebracht.
3. De criminele inlichtingeneenheden (TCI, CID) voorzien de diensten van de nodige informatie met betrekking tot het opsporen van illegale vuurwapens.

4. Er zijn speciale eenheden voor het strafrechtelijk onderzoek; het Team Zwacri, de SUR en het Alphateam.
5. Het Alphateam, een gezamenlijke taskforce, is werkzaam op de haven en luchthaven.
6. De douane maakt gebruik van cargoscanners.
7. Grens- en kustpatrouilles worden door de KWCARIB en de douane uitgevoerd, ook gezamenlijk.
8. Afhankelijk van de bevoegdheden van de betreffende dienst worden willekeurige en gerichte controles regelmatig door de douane, Alphateam, het KPSM en de KWCARIB uitgevoerd.
9. Speurhonden explosieven worden door de douane en het KPSM gebruikt voor het uitvoeren van controles.

Hoewel de Raad positief is over het feit dat de controlemechanismen aanwezig zijn, wijst de Raad erop dat het gebrek aan capaciteit en middelen binnen deze controlemechanismen de effectiviteit van deze ernstig beperkt, waardoor de gewenste resultaten niet behaald worden.

Welke samenwerkingsafspraken zijn er tussen de justitiële diensten gemaakt voor de aanpak van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit?
--

Overeenkomstig het Protocol wordt er door de diensten uitvoering gegeven aan de daarin gemaakte afspraken door gezamenlijk te werken aan een plan van aanpak. De afspraken omvatten onder andere het gebruik van multidisciplinaire teams en kennisoverdracht middels twinning. De implementatie van het plan van aanpak (over het tegengaan van onder andere de smokkel van wapens) zou voor de betrokken diensten positieve veranderingen teweeg moeten brengen, zoals bijvoorbeeld (meer) ruimte om meer controles uit te voeren en 24/7 inzet. De Raad ziet uit naar de ontwikkelingen in dit kader.

Verder wordt er lokaal binnen de keten (nog) niet optimaal gebruik gemaakt van elkaars expertise, capaciteit en bevoegdheden. Alle diensten zijn zich bewust van het belang van het opsporen van illegale vuurwapens en geven het belang van het samenwerken aan en de goede resultaten die daardoor behaald kunnen worden. Echter heeft de Raad geconstateerd dat initiatieven op dit gebied desondanks niet structureel worden ingebed om te zorgen voor de nodige continuïteit en de samenwerking vervolgens 'doodbloedt'. Het Alphateam is momenteel het enige voorbeeld van een multidisciplinaire aanpak waarbij er structureel gebruik wordt gemaakt van elkaars disciplines en bevoegdheden. Het feit dat de IGD niet meer deelneemt aan deze vindt de Raad dan ook een gemis. De focus van het team is met name het onderscheppen van drugs aan de grens, maar zoals eerder door de Raad is aangegeven houdt dit onderwerp nauw verband met illegale vuurwapens. De Raad dringt er op aan dat het vormen van een multidisciplinair team niet alleen bij het uiten van een wens blijft, maar daadwerkelijk leidt tot realisatie daarvan.

Samenwerking met de Fransen wordt als cruciaal bestempeld, met name vanwege de open grenzen. Er wordt met de Fransen samengewerkt onder andere ten behoeve van de informatie-uitwisseling, het verrichten van doorzoekingen en het uitvoeren van gezamenlijke controles. Er is dan ook een goede verstandhouding tussen de Franse en Nederlandse autoriteiten en op de werkvloer. Het vastleggen van de samenwerking op politiek niveau verloopt stroef terwijl het als onontbeerlijk gezien wordt voor het in het praktijk uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden door de diensten en dan vooral wat betreft de KWCARIB. De Raad meent dat de minister van Justitie in deze een aanjagende rol kan spelen.

Voorts vindt er binnen het Koninkrijk weinig samenwerking plaats tussen de diensten in de verschillende landen in de context van illegale vuurwapens. Desalniettemin is de Raad van mening dat samenwerken op dit gebied en het uitwisselen van best practices over de (integrale) aanpak ervan voordelen kan opleveren. Wellicht dat dit in het opstellen van het strategisch beleid en de plannen betrokken kan worden.

4 Conclusie en aanbevelingen

In hoeverre draagt de justitiële aanpak bij aan de voorkoming en bestrijding van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit in Sint Maarten?

De Raad is over de vuurwapenproblematiek in Sint Maarten, net zoals bij het drugsproblematiek, van mening dat alleen met een veelomvattende, integrale aanpak, daadwerkelijke resultaten geboekt kunnen worden. De Raad meent dat zonder goed zicht te hebben op de problematiek er op strategisch niveau (management van de diensten samen met het ministerie) niet optimaal gestuurd kan worden, een gericht beleid en een integrale aanpak slechts beperkt mogelijk is en de nodige investeringen niet geprioriteerd kunnen worden. Alleen een repressief optreden vanuit justitie, en dan met name door het KPSM, biedt geen oplossing voor de huidige illegale vuurwapenproblematiek. Ministeries, instanties en de gemeenschap als geheel moeten structureel samenwerken om de oorzaken en gevolgen van illegale vuurwapens en de daaraan gerelateerde problematiek aan te pakken. Hierbij moet ook rekening gehouden worden met de sociaaleconomische aspecten en het ontwikkelen van (preventie)strategieën met speciale aandacht voor jeugdigen.

De Raad heeft geconcludeerd dat er (nog) weinig sprake is van een integrale aanpak door de diensten over het onderwerp illegale vuurwapens. Tijdens het onderzoek is ook niet naar voren gekomen dat er gemeenschappelijke doelen zijn specifiek voor het voorkomen en bestrijden van illegale vuurwapensmokkel, illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit. Het ministerie moet hier een grotere rol in spelen door het opstellen van ministerieel breed beleid waarin gezamenlijke doelstellingen gerealiseerd kunnen worden.

Daarnaast heeft de Raad geconcludeerd dat het een feit van algemene bekendheid is dat er veel vuurwapens in omloop zijn. De justitiële aanpak draagt bij aan de bestrijding van illegale vuurwapens, maar de Raad meent dat meer resultaat bereikt kan worden door meer de krachten te bundelen, in te zetten op informatie(vergaring) en in te zetten op preventie. Dit laatste bevindt zich in een prille beginfase. De middelen van de justitiële diensten (financieel, personeel, materieel) zijn niet adequaat om de doelstelling te behalen. Het KPSM bijvoorbeeld draait al op het maximale en er kan niet meer van deze dienst gevraagd worden. Hoewel de reactie van het KPSM op het illegaal vuurwapenbezit voor de inbeslagname van een aantal vuurwapens zorgt, raakt het de kern van het probleem niet; het binnensmokkelen van illegale vuurwapens en de handel daarin. Alle diensten geven ook toe dat het probleem aan de grens begint/licht en dat de aanpak van de douane en KWCARIB hierin instrumenteel is. De Raad deelt deze opvatting.

De slagkracht van de rechtshandhaving voor het voorkomen en bestrijden van illegale vuurwapenhandel en illegaal vuurwapenbezit is onder de maat en staat niet in verhouding tot de ernst van het probleem. De Raad ziet dan ook verbetermogelijkheden voor de aanpak door de verschillende diensten. De Raad dringt er dan ook bij de minister op aan om de douane en de KWCARIB te versterken met het nodige personeel en middelen zodat er voor 24/7 inzet en meer controles gezorgd kan worden aan de grens. Het voorgaande is reeds ingezet. De Raad acht het gebrek aan (recherche)capaciteit bij het KPSM een grote belemmering voor een effectieve aanpak en pleit voor een versterking van de specialistische eenheden.

Tot slot beseft de Raad dat de impact van illegale vuurwapens op de gemeenschap groot is en dat het ontbreken van slachtofferhulp hierin een groot gemis kan zijn. De Raad heeft in verschillende rapporten slachtofferhulp aan de orde gesteld. Er lijkt nu eindelijk verandering te komen door het oprichten van een stichting voor het bieden van slachtofferhulp door de minister van Justitie. De Raad is hoopvol dat deze op korte termijn ook daadwerkelijk zal functioneren.

Op basis van zijn onderzoek doet de Raad de volgende aanbevelingen aan de minister van Justitie.

Tabel 8. Aanbevelingen

Aanbeveling
Aan de Minister van Justitie
1. Ontwikkel een strategische visie voor illegale vuurwapens waarin in ieder geval aandacht is voor preventie en de jeugd.
2. Neem het initiatief om te overleggen met de betrokken ministeries en te komen tot interministerieel beleid op het gebied van illegale vuurwapens waarin veiligheids- en sociaaleconomische aspecten op elkaar worden afgestemd.
3. Zorg ervoor dat de risico's aan de grens (lucht- en zeehaven) worden geadresseerd, bijvoorbeeld in het plan van aanpak inzake het protocol inzake de versterking grenstoezicht in de Caribische landen van het Koninkrijk.
4. Investeer in de (analyse en recherche) capaciteit van de diensten zodat meer inzicht verkregen kan worden op de problematiek van illegale vuurwapens en daarop ingezet kan worden.
5. Ontwikkel met input van de diensten concrete plannen voor een integrale/ multidisciplinair en structurele aanpak van de problematiek van illegale vuurwapens en voer deze uit.
6. Draag er aan bij dat er op bestuurlijke niveau de maritieme samenwerking tussen de Nederlandse en Franse autoriteiten wordt vastgelegd zodat de diensten de dagelijkse werkzaamheden effectief kunnen uitvoeren.
7. Geef opvolging aan de eerder gedane aanbevelingen van de Raad ten aanzien van de aanpak van drugscriminaliteit en druggerelateerde problematiek.

Bijlage 1: Nationale wetgeving

Wetboek van Strafrecht

Artikel 2:255

Bedreiging met openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, met geweld tegen een internationaal beschermd persoon of diens beschermde goederen, met enig misdrijf waardoor gevaar voor de algemene veiligheid van personen of goederen of gemeen gevaar voor de verlening van diensten ontstaat, met verkrachting, met feitelijke aanranding van de eerbaarheid, met enig misdrijf tegen het leven gericht, met gijzeling, met zware mishandeling, met mishandeling met gebruikmaking van wapenen als bedoeld in artikel 1, tweede lid, van de Wapenverordening 1931 of met brandstichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie.

Artikel 2:273

(...)

2. Mishandeling gepleegd met gebruikmaking van wapenen, als bedoeld in artikel 1, tweede lid, van de Wapenverordening 1931, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 2:274

(...)

2. Mishandeling gepleegd met gebruikmaking van wapenen, als bedoeld in artikel 1, tweede lid, van de Wapenverordening 1931 en met voorbedachten rade, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 2:373

Hij die opzettelijk met gebruikmaking van een vuurwapen, een ontplofbare of anderszins gemeengevaarlijke stof of enig ander gemeengevaarlijk voorwerp, een daad van geweld begaat tegen iemand die zich in of in de onmiddellijke nabijheid van de vertrek- of aankomstruimten van een luchthaven bevindt, wordt gestraft:

- a. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daardoor levensgevaar voor andere gebruikers van de luchthaven te duchten valt;
- b. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daardoor levensgevaar voor andere gebruikers van de luchthaven te duchten valt en het feit zwaar lichamenlijk letsel voor een ander ten gevolge heeft;
- c. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien daardoor levensgevaar voor andere gebruikers van de luchthaven te duchten valt en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

Artikel 3:9

Met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van de tweede categorie wordt gestraft:

- a. hij die een vuurwapen afschiet, een vuurwerk ontsteekt of een vuur aanlegt, voedt of onderhoudt op zo korte afstand van gebouwen of goederen dat daardoor brandgevaar kan ontstaan (...).

Wapenverordening

Artikel 1

Het is verboden op de openbare weg of op enige voor het publiek toegankelijke plaats een wapen bij zich te hebben.

Artikel 2

De bepaling van artikel 1 is niet toepasselijk:

(...)

Lid 9. Op hen die voorzien zijn van een daartoe strekkende en overeenkomstig de volgende bepalingen geldige machtiging.

Vuurwapenverordening

Artikel 3 lid 1

Het is verboden een vuurwapen of munitie voorhanden te hebben, behoudens de uitzonderingen in het volgende lid genoemd.

Artikel 3 lid 2

De bevoegdheid om een vuurwapen voorhanden te hebben, komt alleen toe:

- 1. aan een publiekrechtelijk lichaam;
- 2. aan hem, die het wapen voor een publiekrechtelijk lichaam onder zich heeft;
- 3. aan hem, die ingevolge de Wapenverordening het wapen bij zich mag hebben;
- 4. aan schietverenigingen, met volledige rechtsbevoegdheid zolang de in artikel 2a van de Wapenverordening bedoelde vergunning van kracht is, benevens aan de bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, toegelaten weerkorpsen;
- 5. aan hem, die het wapen voorhanden heeft met algemene of bijzondere machtiging van de Minister van Justitie, hierna te noemen: de minister. Aan de machtiging kunnen voorwaarden worden verbonden. Zij wordt alleen verleend voor zover enig redelijk belang dat vordert en misbruik van de machtiging of van het vuurwapen niet is te vrezen. Zij kan tot bepaalde tijden en plaatsen worden beperkt.

Vuurwapenbesluit

Artikel 2

De invoer, uitvoer en doorvoer van vuurwapens en van munitie verboden. Het vervoer van vuurwapens is verboden anders dan door iemand, die ingevolge de Wapenverordening het wapen in het openbaar mag dragen, is op de openbare weg of op een voor het publiek toegankelijke plaats verboden.

Artikel 3

De verbodsbepalingen in artikel 2 zijn niet van toepassing ten aanzien van invoer, uitvoer, doorvoer en vervoer:

- 1. door of vanwege het Rijk of Sint Maarten;
- 2. toegelaten door of vanwege de Minister van Justitie, hierna te noemen: de minister, mits zulks geschiedt met inachtneming van de voorwaarden, welke bij de toelating mochten zijn gesteld.